

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ

12-18 YAŞ GRUBU ÖĞRENCİ VOLEYBOLCULARIN BAŞARILARINI ETKİLEYEN BAZI FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı : Suna BAYKAN

Tezi Hazırlayan : Nilgün IŞILAR (ERTEKİN)

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

ANKARA - 1988

Ö N S Ö Z

Bugün dünyamızda sporun olumlu etkisi bütün ülkeler tarafından bilinmektedir. Spor insanların sağlıklı yaşamlarında önemli bir yer tutmaktadır.

Spor alanında yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda elde edilen kaynaklardan, antrenör ve sporcular da yararlanarak daha başarılı olabilmek için çalışmaktadırlar.

Ülkemizde de spor alanında gelişmeler görülmektedir. Sporun okullarda yaygınlaşması, antrenörlerin kendilerini yenilemeleri, bu işi meslek olarak görmeleri ve beş yıllık kalkınma planlarında da spor alanında alınan tedbir ve kararlar spordaki gelişmeleri gösteren çalışmalardan bazılarıdır.

Bu çalışmayla voleybol sporuna, katkısı olabileceğini düşündüğün başarıyı etkileyebilecek bazı faktörlerin sonuçlarını aktarmaya çalıştım.

Bu araştırmam sırasında bana yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç.Dr. Orhan ARSLAN'a, Eşim Osman IŞILAR'a ve kulüp voleybol antrenörleri ile okul beden eğitimi öğretmenlerine teşekkürü bir borç bilirim.

Saygılarımla.

Nilgün IŞILAR

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ.....	IV
TABLolarIN LİSTESİ.....	V
1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.1.1. Sporun Tanımı.....	1
1.1.2. Sporda Başarının Yeri.....	3
1.1.3. Sporda Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Açıklanması.....	3
1.1.4. Ankara'da Voleybol Sporunun Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu.....	15
1.1.5. Voleybol Sporusunda Kulüp-Okul İşbirliği....	16
1.2. Amaçlar.....	20
1.3. Önem.....	22
1.4. Sınırlılıklar.....	23
1.5. Tanımlar.....	23
2. BÖLÜM: MATERYAL VE METOD.....	25
2.1. Araştırmanın Yeri ve Grubu.....	25
2.2. Veri Toplama Aracı.....	26
2.3. Verilerin Toplanması ve İşlenmesi.....	27
2.4. Araştırmanın Süresi.....	29
3. BÖLÜM: BULGULAR.....	31
3.1. 12-18 Yaş Gurubu Voleybolcuların Kişilik Özellikleri.....	31

3.2. Bu Öğrencilerin Ailevi Yapıları.....	35
3.3. Kulüp Voleybol Antrenörlerinin Nitelikleri	37
3.4. Okul Beden Eğitimi Öğretmenleriyle İlgili Nitelikler.....	41
3.5. Spor Kulüplerinin, Tesisleri ve Voleybol Takımları.....	45
3.6. Okulların Spor Tesisleri ve Voleybol Takımları.....	50
4. BÖLÜM	60
4. TARTIŞMA.....	60
5. BÖLÜM.....	69
5.1. SONUÇ.....	69
5.2. ÖNERİLER.....	72
ÖZET.....	74
EKLER.....	79
KAYNAKÇA.....	89

TABLULARIN LİSTESİ

TABLO:	<u>Sayfa</u>
1. Öğrencilerin 1. Dönem Ders Durumları	32
2. Öğrencilerin Voleybol Oynama Süreleri	33
3. Öğrencilerin Voleybolu Seçmelerine Etken Olan Unsurlar	34
4. Kulüp Antrenörlerinin Meslekleri	35
5. Kulüp Antrenörlerinin Daha Önce Voleybol Oynayıp Oynamadıkları	36
6. Antrenörlerin Eğitim Orjinleri	37
7. Okul Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslek Süreleri	38
8. Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmeni Sayıları	38
9. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önce Voleybol Oynayıp Oynamadıkları	39
10. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Antrenörlük Orjinleri	40
11. Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Durumları	41
12. Babaların Eğitim Düzeyleri	42
13. Annelerin Eğitim Düzeyleri	43
14. Öğrenci Ailesinin Spora Desteği	44
15. Öğrencilerin Okul Voleybol Takımları	45
16. Okul Voleybol Takımlarında Oynayan Öğrenciler	46
17. Okul Spor Tesisleri	47
18. Okullardaki Ağırlık Salonu Varlığı	48
19. Okul Takımlarının Antrenman Günleri	49
20. Okul Takımlarının Antrenman Saatleri	50

	<u>Sayfa</u>
21. Kulüp Takımlarının Antrenman Günleri	51
22. Kulüp Takımlarının Antrenman Saatleri	52
23. Kulüp Takımlarının Kondüsyon Antrenman Durumları	53
24. Kulüp Voleybol Takımlarının Yaz Çalışmaları	54
25. Kulüp Takımlarının Sezona Hazırlanma Süreleri	55
26. Kulüp Takımlarının Antrenman Yereleri	56
27. Kulüplerin Gelir Kaynakları	57
28. Kulüplerin Voleybol ile İlgili Durumları	58
29. Voleybol Branşı ile İlgilenmeyen Kulüplerin İlgilenmeme Nedenleri	59

1. BÖLÜM

G İ R İ Ő

1.1. Problem:

Konumuzun temelini oluşturan spor ve spordaki başarı ve bu başarıyı etkileyen faktörleri açıklamadan önce, sporun ne olduğunu ve mahiyetini belirtmek konuyu daha anlamlı kılacaktır.

"Spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu boş faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi ve dayanışmacı ve kültürel bir olgudur".

Spor, toplumda yaygınlaştığı oranda spor yapma eğilimi artacağından sağlıklı bir nüfusla karşı karşıya gelinmesi demektir.(1)

1.1.2. Sporda Başarının Belirlenmesi Tanımlanması:

Buğün dünyamızda, ülkeler hangi spor dalında olursa olsun, uluslararası sportif karşılaşmalarda ön sırada olmayı ve hatta şeref kürsüsüne çıkmayı amaç edinmişlerdir(2).

Örneğin, sporda başarı ya da birinci olma tutkusu Amerikan toplumunda çok sözü edilen bir konudur. Amerika-

lıların büyük bir çoğunluğu gerek sporcu olarak, gerekse sağlık için sporun içindedirler. Bu durum bu ülkede spor alt kültürlerinden gelmektedir. Atletizmde meselâ kırılmayan bir rekoru kırmak, şampiyonluğa erişmek, altın madalyaya sahip olmak, sadece olimpiyat oyunlarında değil, okul yarışmalarında bile sürekli bir çaba harcama yaratır.

Sporda başarının verdiği zevk buralarda aranmaktadır. "Kazanmak herşey değildir, fakat elde edilebilecek önemli şeylerden biridir" (3).

Günümüzde başarı veya yenilgi çok defa performansa hazır olup olmama düzeyine bağlanır. Gazetelerin spor sayfaları kaybedilen bir maçtan sonra antrenörlerin, takımın "maça hazır" bulunmadığını anlatan demeçlerle doludur. Psikolojik hazır olma sürekliliği bazı eksik kalmış, çözümlenmemiş noktaların olması bu tür demeçleri gerekli kılar.

Bu psikolojik hazır olma sürekliliği içinde beklenen yeterli atletik performans için optimal düzeydir.

Sporda psikolojik hazır olma sürekliliğinin başarıyı etkilemesinin yanında, ölçme, değerlendirme öğrenme düzeylerinin ve performansının tahmini; sporu öğrenenlerin, yönetenlerin olduğu kadar gelecekte yüksek düzeyde başarı göstereceklerin seçilmesinde de ayrı bir önemi vardır.

Esas olan algıların mahiyeti, bunların çabuklaştırılması, algıya temel olan ip uçlarının belirtilerinin bir tür işaretlenmesi ve algıya yardımcı olan çeşitli etkenlerin saptanması, ya da tersine, rakibin algısını zorlaştırarak, rakibin geçikmesi başka ilgi alanını oluşturur (3).

Sporda başarı üzerine yaptığımız açıklamalardan sonra, başarıyı etkilebileceğini sandığımız birtakım faktörler bulunmaktadır. Bize göre bu faktörler şunlardır.

1.1.3. Sporda Başarıyı Etkileyen Faktörler:

- Antrenör
- Antrenman
- Spor Tesisleri
- Sporcunun Kişilik Özellikleri

Yukarıda belirtilen faktörler birbiriyle bağlantılı olup, adeta birbirlerinin ayrılmaz parçasıdır.

Spor pek çok ülkede, yarışmalarıyla tesisleriyle, spora başlama yaşı, antrenörleri ve okullardaki beden eğitimi dersleriyle bir devlet politikası haline gelmiştir(2).

Bir devlet politikası haline gelen sporda, başarılı olmanın en önemli sebeplerinden birisi ise, spor hizmet ve faaliyetlerinin, sevk ve idaresini yüklenen spor yönetici ve antrenörlerinin istenilen şekilde yetişmiş olmasıdır.

Her kesimden ve her meslekten kişilerin spor yöneticisi ve antrenör olmaları mümkündür. Ancak günümüzde gelişmiş ülkeler spor yönetici ve antrenörlerini daha iyi yetiştirebilmek için üniversitelerin beden eğitimi bölümlerinde antrenör yetiştiren programlar düzenlemektedirler(4).

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak, ülkemizde de Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde antrenör, spor yöneticisi, uzman v.b. daldaki elemanlar bu okullarda yetiştirile-

rek, sporda başarılı olmak için çabalar harcanmaktadır.

Sporda başarılı olmak için çabalar harcanırken bu başarıyı getiren birtakım unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurların içinde önemli bir yeri olan antrenörün özelliklerini aşağıda açıklamaya çalıştık.

Antrenör:

Sporcunun başarılı olması için gerekli kişilik özellikleri ve motivasyon gibi faktörleri kazandıran kişidir. Bir sporcu ne kadar yetenekli olursa olsun ve ne kadar çalışırsa çalışsın, kazanmak ve başarılı olmak için antrenörün bilgisine ve tecrübesine ihtiyacı vardır.

Antrenör; ayrıca sporcular ve spor araştırması yapan bilim adamları arasında köprü vazifesi kuran kişidir. Spor alanında geliştirilen en son bilgileri yorumlayıp kendi deneyleri ile karşılaştırdıktan sonra sporcuya en uygun şekilde aktarır.

Antrenör-sporcu işbirliğinin başarılı olmasında başlıca iki faktör etkili olabilir, bu faktörler şunlardır:

A- Antrenörün kişiliği,

B- Antrenörün Çalışma Yöntemi.

A- Antrenörün Kişiliği: Sporcusunun ya da takımının başarılı olmasında antrenörün kişilik özelliği büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan, antrenörün sahip olması gereken özelliklerden bazıları şunlardır:

Spor bilgisi, mesleğine olan ilgi, dürüstlük, iyi örnek olmak, kişiliğine etki eden önemli unsurlar olmaktadır(5). Bunların haricinde çalıştırdığı takımın başarılı olmasını isteyen her antrenörün sporcuları üzerinde etki yaratacak bir kişiliğe sahip olması, başarısını arttırabilmektedir.

Sporcuların antrenörüne uyum derecesi, onun branşındaki tekniği-taktiği, hatırlama ve öğrenmeyi etkileyebilir. Antrenör ayrıca pedagojik bir yaklaşımla sporcusuna değer vererek, onun moralini yüksek tutmaya çalışan kişi olmaktadır.

Araştırma bulgularına göre; başarılı veya başarısız takımlara kesin şekilde rehber olacak farklı teknikler yoktur. Sporda başarılı olan takımlar mevcut çalışma programlarını sürdürürken, başarılı olamayan takımlar başarılı olabilmek için değişik teknik ve taktikleri denemektedirler.

Başarısızlık karşısında antrenör takımındaki oyuncularla birlikte sürekli başarısızlığı önliyecek tarzda antrenman yaparak, taktik ve psikolojik değişiklikleri kapsayan yeni yeni yaklaşımlar bulmaya çalışabilir.

Bazı başarılı antrenörler, sporcularının gayret, yetenek ve reflekslerini, yaptıkları moral verici ve etkili konuşmalarla ortaya çıkarmaya çalışırken; bunun tamamen tersine diğer bazı başarılı antrenörler ise, soğukkanlı davranışlarıyla değişik konum ve durumlarda sporcuların müsbet yönde motive edici metodları hesaplayabilmektedirler(6).

Sporcuların zihinsel yapılarının rekabet amacıyla ha-

zırlanmasını geliştirecek tam netice alıcı yazılı bir metin bulmak zor olabilir.

Antrenörler, başarıda sporcunun fiziki yapısı ve çalışma programı kadar, rekabete iyi bir şekilde zihinsel olarak da hazırlanmalarının önemli olduğunu bilmektedirler.

Zihinsel hazırlanmanın belli bir programı olmadığı için, bu durum tamamıyla antrenörün yeteneğine bağlıdır. Takımın oyuncularını arasında moralin yüksek tutulması antrenörün en temel fonksiyonudur.

Antrenörlükte sahip olunan başarıda tecrübeye önemli yer almaktadır. Kazanılan başarılarında daha önceki hatalar ve başarısızlıklardan alınan dersin etkisi vardır. Tecrübeli bir antrenör oyuncularına karşı davranış şeklini bilmektedir. Onların farklı karakter ve davranışları gösterebileceklerini hissederek, sorunlara bir ekip olarak değil aynı zamanda bireysel ilişki olarak bakan antrenörler, sporcunun kişisel başarısı ve takımın fonksiyonel seviyesini de dikkate alarak yaklaşımda bulunmaktadırlar(6).

Antrenörler takımlarıyla bütünleşebilmek ve oyuncularıyla daha yakın olabilmek için psikolojinin ve sosyolojinin değişik dallarından kazanılan bilgilerden faydalanmaktadırlar(6).

Bu dallardan bazıları kalıtsal faktörler, çevre ilişkisi özellikle çocuk ve gençlerin davranışlarıyla ilgilenen gelişme psikolojisi; grup dinamiği, kültürel etkinlikler gibi insan davranışlarının sosyal yapısını inceleyen sosyal

psikoloji; kişisel bozukluklar ve davranışdaki kişisel farklılıkların anlaşılmasını kapsayan klinik psikolojisi; davranışın kimyasal sinirsel yönü ile fizyoloji ve psikoloji arasında bir köprü vazifesi gören fizyolojik psikoloji; motivasyon, takviye ve aktarım gibi belli alanlarda eğitim prensipleri için temel oluşturan öğrenme psikolojisi ve diğer belirttiğimiz psikoloji alanları her antrenör için değişik yaş grubundaki insan davranışlarının tahmini ve anlaşılmasında bir temel oluşturarak, sporda başarı yollarını açmaya yardım edecektir(6).

B- Antrenörün Çalışma Yöntemi: Antrenörlerin çalışmasında kendine göre yöntemleri üzerine, Çekoslovakya'da yapılan bir araştırmada antrenörlerin kişilik ve antrenman yöntemleri incelenmiştir. Araştırma 18 spor dalına mensup 223 başarılı antrenöre uygulanmıştır. Araştırma sonucunda bu antrenörlerin otoriter bilimsel temele dayalı, rakibini yarışmadan önce araştıran kişiler oldukları bulunmuştur(5).

Ancak uluslar, farklı gelenek ve göreneklerine göre kendi başarılı antrenörlerinin özelliklerini kendi spor dallarına göre yine kendileri saptamalıdır(5).

Sporda başarıyı etkileyen faktörlerden biri olan antrenmanın başarıdaki yeri kuşkusuz çok önemlidir.

Antrenman:

"Sporcuya şekil verme işi ve onun yaptığı spor dalında başarıya ulaşacak hale getirme işlemidir".

Antrenman, sporcunun bedensel kapasite, yetenek ve becerilerinin yanısıra onun kişiliğinede etki yapar. Antrenmanların bu etkileri sağlaması, sporcunun antrenmanı karşılayış şekli ile bağımlı olmaktadır.

Kısa ve uzun süreli antrenman programları hazırlanırken antrenmanın amacı iyi ve doğru şekilde saptandıktan sonra, program hazırlanıp sporcuya tartışılabilir. Çünkü programda ter dökcek kişi sporcudur. Sporcu kendisini başarıya götüreceğine inanmadığı bir antrenman programında başarılı olamaz, dolayısıyla verimide düşecektir. Sporculara uygulanan antrenman programları iki şekilde hazırlanmaktadır. Bunlar:

- a- Fiziksel Antrenman,
- b- Zihinsel Antrenman.

a- Fiziksel Antrenman: Yapılan spor dalının fiziksel özelliklerine uygun olarak gelişmesi için gerekli hareketler yapılır. Bu hareketler bir yandan sporcunun becerisini geliştirirken, diğer yandan o spor dalına uygun teknik ve taktik gelişme sağlar(5).

b- Zihinsel Antrenman: Bir sportif hareketin pratik uygulama olmadan, yoğun bir şekilde tasavvuruna denir. Bu antrenman şeklinde; sakatlanma tehlikesi yoktur, öğrenmeyi hızlandırır, eksik veyanlışt yetiştirilmeye bağlı konuların düzelmesine imkân verir. Ayrıca yetişmiş elit sporcular üzerinde de etkilidir.

Zihinsel antrenman; sporcuya anlatma, gösterme, tasavvur sahada uygulamayı tekrar tasavvut ve tartışma şeklinde uygulanır(5).

Bu antrenmanları etkileyen birtakım faktörler bulunmaktadır. Bunlar:

- Çalışma periyotlarının düzenlenmesi,
- Mükemmele ulaşmak için çalışma,
- Isınma hareketleri
- Çalışma sonucunda test(6).

Sporda ilerlemeyi başarıyı sağlayan üçüncü faktör de spor tesisleridir.

Spor Tesisleri:

Antrenmanların yapılabilmesi için gerekli olan spor tesisleri, sportif başarıda önemli bir yer oluşturmaktadır.

Bu öneminden dolayı, ülkeler zaman içerisinde ihtiyaçlarına göre modern ve çok amaçlı spor tesislerini uluslararası spor kuruluşlarının belirlediği ölçülere göre inşa etmektedirler. Spor tesislerinin çok miktarda yapılmasıyla pek çok insan, spor yapma imkânına, dolayısıyla bedenen ve ruhen sağlıklarına kavuşmaktadırlar.

Bir spor faaliyetini güzelleştiren ve onu seyircilere cazip hale getiren, müsabakanın önemi kadar, sporun yapıldığı tesislerin mükemmelliği ve amaçlarına uygun kalitede gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Günümüzde spor tesisleri spor faaliyetlerine uygun olarak:

- a- Çok amaçla tesisler,
- b- Tek amaçlı tesisler şeklinde yapılmaktadır.

Hemen bütün ülkelerde spor tesisleri planlanırken belli prensiplere uygun olarak hareket edilmektedir.

Bu prensipler:

- Nüfus yoğunluğu,
- İklim şartları,
- Yörenin spor potansiyeli,
- Eğitim seviyesi,
- Ekonomik şartlar, olarak sıralanabilir(4).

Ancak her ülkenin spor tesislerinde sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi v.b. çeşitli nedenlerle farklı uygulamalar yapıldığı gözlenebilmektedir(4).

Ülkemizde sporun ve tesislerin geliştirilmesi için Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğünce çıkartılan 3289 sayılı yeni spor yasası, bu gayenin gerçekleştirilmesi amacıyla özel ve tüzel kuruluşların spor tesisi yapmalarını da zorunlu kılmaktadır(7).

Spor tesislerinin gelişmesi ve ihtiyaçlara cevap verebilmesi için V. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında özel ihtisas komisyonlarında konuyla ilgili pek çok önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlardan bazıları;

Ülkemizde sporun her yaş kesiminde yapılabilmesi için bölgelerin ihtiyaçlarına göre çok amaçlı ekonomik, yapımı kısa sürede tamamlanabilecek tip projeler hazırlanarak, bu projelere uygun sportif yapıların okulların yoğun olduğu yerlerde gerçekleştirilmesi şeklindedir(8).

Yukarıda özetlenen bu ve benzeri, spor tesislerinin bir ülkenin sporda başarısını etkileyen en önemli faktörler olduğu vurgulanmaktadır.

Sporu sahada uygulayan sporcuların kişilik özellikleri bilinmesi başarılı sonuçlar getirebilir.

Sporcunun Kişilik Özellikleri:

Konumuzun temelini oluşturan sporda başarıyı etkileyen faktörlerin, içinde yer alan kişilik özelliği de önemlidir.

"Kişilik, bireyin kendine özgü tek tek vasıfları toplayan ruhsal bir bütünlüktür". Bu bütünün içinde bireyin vücut yapısı, genel fizik görünümü, zekâsı, yetenekleri, heyecanı, tepkileri, duyguları ve genel kültürü yer alır.

İnsanın kişiliğini belirleyen değişik kriterler bulunmaktadır. Bunlar:

Karakter, fizik yapısı, yetenek ve beceriler, kişinin sahip olduğu toplumsal değerler anlatım ve davranış şekilleri ile davranışdaki aşırılıklardır.

Yukarıda belirtilen bu kriterlerin önemi, sporcu kişiliğinin belirlenmesinde ve bu kişiliğin sportif performans ile ilişkisinde ortaya çıkmaktadır. Bu verilere göre sporcu kişiliği; "Sportif performans ile ilgili olarak, sporcunun sahip olduğu kişilik özelliklerinin sporda bıraktığı izlenimlerdir" (5).

Spor dünyası sürekli olarak en yüksek performans kavramı üzerine kurulu olduğundan, sporcu kişiliğinin "Ruhsal ve fiziksel bütün güçlerini kullanarak en yüksek performansa ulaşmaya hazır ve buna ulaşmak için gerekli fedakarlığı yapmaya uygun" bir kişilik olması gerekir(5).

Sporcunun kişilik özelliklerinin spora uygunluğu konusunda bir yargıya varabilmek için sporda başarıya sağlayan bu özelliklerin bilinmesi gerekir ve bu özellikler, çeşitli spor dallarına göre farklılıklar göstermektedir.

Genel olarak kişilik özellikleri;

Şahsî Faktörler:

a- Fiziki Ölçüler: Antropometrik teknikler ilgili sporda belirli durum veya pozisyonlarda sporcunun "vücut ortalamasını" tespitinde rol oynamaktadır. Antrenör, takımında yer alacak sporcuları birkaç kritere göre seçer, fiziki ölçülerde bunlardan biridir. Sporcunun vücut yapısına uygun bir dalı seçmesi başarısını bir derece yükseltecektir. Bu sadece bir yönlendiricidir. Bu faktörün tek başına bir değeri yoktur.

b- Algılama: Birçok spor dalında algılama, algının mümkün olan kısa sürede icra edilmesi veya bir aksiyon ile cevap verilmesiyle gerçekleştirilir. Genellikle algılama yolu ve algılanan şey bireye belirli bir davranış tipi şeklinde yansır.

c- Kavrama Yeteneği: Bir sporcunun düşünme anımsama, değişik problemlere yaklaşımları, öğrenme kabiliyeti, ka-

rarlılık deneyleri ve sporcunun eğitim düzeyinin yanısıra, kavrama yeteneği ile birlikte performans ve fiziksel yapının pozitif korelasyon sporcunun kabiliyetinin yükselmesine yardımcı öğelerdir.

d- Kendini Gerçekleştirici Motivasyon ve His: Motivasyon, bir kişiyi belli bir aktiviteye veya hedefe yönlendirerek, teşvik edici bir unsur olarak tarif edilebilir.

Sporcunun antrenmana, maça motive olması iyi bir sonuç getirebilir.

e- Sosyal Faktörler: Sporcuların ailevi yapıları değişik düzeyde olduğundan sosyal hareketlilik burada motivasyonu etkileyebilir.

f- Grup Çalışması; Bireysellik ve işbirliği Duygularının Birarada Bulunması: Takımın başarılı olmasında oyuncuların ilişkilerinin önemli olmasının yanında hedef ve görevleri de belirlenmesi başarıyı pekiştirecektir(6).

g- Yarışma Kabiliyeti: İyi ve kötü sportif yarışma kabiliyeti, farklı davranış ve kişisel etkinliklerine göre ayırt edilebilmelidir.

Sporda başarılı bir rekabetin ana ögesi sporcunun saldırganlık dürtüsünün kazanmaya yönlendirilmesidir. Birçok psikolojik faktörler, stress, yarışma kabiliyeti, tutum, davranış ve en son performansı üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bir oyuncuya başarılı olma düşüncesinden önce kazanma hissi aşılmalıdır(6).

Yukarıda belirttiğimiz, sporcu kişiliğini etkileyen faktörlerin yanı sıra, şahsi ve takım performansı arasındaki ilişki, moral-ruh, sportmenlik ve aile yapısı sporcunun kişiliğini etkileyen vasıfları da başarısında önemli olabilmektedir(6).

1.1.4. Ankara'da Voleybol Sporunun Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu:

Voleybol sporu, takım sporları arasında şidete en az müsait olan bir spor dalıdır.

Bu sporu ilk defa bulan, William G.Morgan'ın amacı da, çarpışması, itişmesi olmayan, tehlikesi az yoruculuğu, oyuncu sayısı ve saha ile ayarlanabilen eğlenceli bir oyun yaratmak olmuştur(9).

İnsanları dinlendirici, rahatlatıcı niteliği fazla olan voleybol sporu bu nedenle bütün dünyada büyük halk kitleleri tarafından benimsenmiştir. Eğitimcilerin yararlanabilecekleri bir oyun dalı olan voleybolun, açık alanlarda oynanabilmesi, sporcuya bedenen ve ruhen sağlıklı kılabilmesi, ve oyun kurallarının kolay olması nedeniyle her yaş grubuna uygulanabilmektedir(10).

Ülkemizde ilk defa İstanbul'da başlayan ve gelişen voleybol sporu, daha sonra genç Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'da da süratli bir gelişme göstermeğe başlamıştır.

Ankara'da voleybolun ilerlemesine o zamanki adıyla Mekteb-i Mülkiye (Siyasal Bilgiler Fakültesi) öncülük etmiş

ve başkent in ilk voleybol takımı böylece kurulmuştur. Mülkiye'den sonra, Devlet İstatistik Enstitüsü, Maden Teknik Arama ve Demiryolları gibi kurumlarda kendi adlarında kurdukları spor kulüpleriyle voleybolun Ankara'da gelişmesine yardımcı olmuşlardır.

Zamanla bu kulüplerin dışında başka spor kulüpleri de kurularak, spor tesisi ve oyuncu sayısı artmış dolayısıyla voleybol sporunda başarılar da elde edilmeğe başlanmıştır.

Bunun en yakın misali Emlâk Bank bayan voleybol takımının 1986-1987 yılı Uluslararası Konfederasyon Kupasında üçüncü olmalarıdır.

İstatistiki verilere bakıldığında yurdumuzda yapılan sporlar içerisinde futboldan sonra en çok sporcu sayısına sahip olan spor dalı voleyboldur. Nedeni ise; vücut vücudada bireysel mücadelenin olmaması, sakatlanma oranının az olmasından dolayı erkekler kadar bayanlarında ilgisini çekmektedir(9).

1.1.5. Voleybol Sporunda Kulüp-Okul İşbirliği:

Konumuz olan voleybol sporunda uzun süreli başarıların gelebilmesinde alt yapı çalışmalarının önemli etkileri olmaktadır.

Günümüzde voleybol sporunun beden eğitimi derslerinde detaylı olarak işlenmesi, öğrencilerin bu spora olan ilgilerini arttırmaktadır.

Okullardaki beden eğitimi öğretmenleri tarafından kurulan voleybol takımlarının başarıları daima kulüplerin voleybol antrenörlerinin dikkatlerini çekmiştir. Okul ve kulüp işbirliği sonucu, voleybol sporundaki başarı hem okul düzeyinde, hem de kulüp düzeyinde artışlar göstermiştir.

Buna en canlı örnek, 1987-1988 yılı liselerarası dünya voleybol şampiyonu olan İstanbul Üsküdar Lisesi bayan voleybolcularının aynı zamanda kulüplerdede voleybol oynamaları başarılarını ve tecrübelerini arttırmaktadır. Bu da okul-kulüp işbirliğinin, spora olan olumlu katkısını göstermektedir.

Bu işbirliğinin diğer bir yönüde spor tesislerinin ortak kullanımıdır. Bu sayede kulüp oyuncularını okul salonlarında çalışma imkânı bulmaktadırlar.

Spor alanlarındaki başarıların uzun süreli olması kulüpleşme zorunluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında ülkemizde sporun gelişebilmesi için kulüpleşme, kulüplerde verilen eğitimin düzeyi ve kulüplerarası yarışmalar, başarının temel faktörlerini oluşturmaktadır.

Yetişkin sporcular kadar, genç sporcuların eğitimlerinde ve yetişmelerinde spor kulüplerinin büyük katkısı bulunmaktadır.

Kulüpler öncelikle oyuncularını kendi kaynaklarından sağlamakta, bu amaçla yaş gruplarına göre spor okulları ve yaz kursları açabilmektedirler. Bu kursların devamlılığını sağlayacak antrenör, tesis, malzeme, ulaşım v.b. önemli ihtiyaçlarıda kolaylıkla temin edebilmektedirler.

Günümüzde spor kulüplerinin sayısının artmasıyla voleybol sporu da canlılık kazanmıştır. Gün geçtikçe voleybol sporuna verilen öneme paralel olarak bu spor dalında elde edilen başarılarında da artışlar meydana gelmiştir.

Voleybol sporunda başarıların kazanılmasında sporcuların ailelerinin etkisi bulunmaktadır.

8-10 yaş arasında voleybol sporuna başlayan sporcuların kol, bacak, sırt ve karın kasları aynı ölçüde gelişme göstermektedir.

Bedensel gelişimin yanısıra rakip oyuncularını şaşırtmak için uygulanan değişik teknik ve taktikler zekâ gelişimini arttırmaktadır.

Zamanla spor konusunda bilinçlenen aileler çocuğunun yukarıda belirttiğimiz vasıfları kazanması için çocuğunu sporda desteklemektedir.

Voleybol sporu ile uğraşan 12-18 yaş grubu öğrencilerinin kişisel özelliklerinin iyi bir şekilde bilinmesi bu spordaki başarıyı tariff açısından önem taşımaktadır. Oyuncunun kişilik özellikleri, sportif performansı etkileyeceğinden antrenörler bu konuyu her zaman göz önünde bulundurmaktadırlar.

Kulüp antrenörlerinin özellikleri ve oyuncularıyla kurdukları diyaloglar başarılarını körükleyecek diğer bir faktör olmaktadır.

Okul spor öğretmenlerinin yetenekleri, vasıfları ortaya oyuncu çıkmasını sağlayacaktır. Öğrencilerin hem okul,

hem de kulüp takımlarında oynamaları tecrübelerini arttıracaktır.

Şimdiye kadar yaptığımız izahat ile konumuzun esas temelini oluşturan spor, sporda başarı ve bu başarıyı etkileyen faktörleri açıklamaya çalıştık. Sporda başarı konusunda genel özellikteki bu açıklamalar, bizim konumuzu teşkil eden voleybol sporu içinde geçerlidir.

Okullarımızdaki voleybol sporu, geçmiş yıllara oranla daha müsbet bir gelişme göstermektedir. Sporun günümüzdeki olumlu etkileri herkez tarafından görülmeğe başladığından aileler çocuklarını spora teşvik ederek toplumda bir sağlamacı için çabalamaktadırlar.

Daha öncede belirttiğimiz gibi antrenörlerin kendilerini yenileyerek, gelişen son teknik ve taktikleri takımlarına uygulamaları, kurum ve kuruluşların spor konusunda faaliyete geçmeleri başarıda önemli roller oynamaktadır.

Yalnız başarı sadece bir iki kulüp veya okul için geçerli olmamalıdır. Ne yazık ki spor tesislerinin az oluşu antreman sıklığını ve sporcuların performanslarını oldukça azaltmaktadır.

Tesislerin sayısının az miktarda olması nedeniyle, okullardaki spor tesisleri kulüpler tarafından da kullanılmakta. Bu da okul-kulüp işbirliğinin başka bir yönünü oluşturmaktadır.

Buraya kadar araştırmamız kapsamına giren kulüp ve okul takımlarının başarılarını etkileyen faktörleri açıklamaya çalıştık.

Netice olarak; voleybol sporuyla uğraşan genç sporcuların, kişisel özellikleri, aileleri, antrenörleri yaptıkları antrenmanlar, bu antrenmanların yapıldığı spor tesislerinin özellikleri ve oynadıkları takımlarının başarılarının kulüp ve okul türüne bağlı olup olmaması bu araştırmanın konusunu (problemini) oluşturmaktadır.

1.2. Amaçlar:

Bu araştırmanın amacı, orta öğretime devam eden 12-18 yaş grubunda lisanslı olarak voleybol sporuyla uğraşan öğrencilerin;

Kişisel özellikleri, ailevi yapıları, kulüp antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel nitelikleri ile kulüp ve okul spor tesislerinin vasıflarının, türlerine göre voleybol takımlarının başarılarına etkilerine cevap aramaktır.

Yukarıdaki amaca ulaşmak için üzerinde çalışılan unsurların aşağıdaki gibi ele alınması uygun görülmüştür.

12-18 Yaş Grubu Sporcuların, Antrenör ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Genel Nitelikleri:

- a) Sporcuların genel nitelikleri (doğal özellikleri öğrenim durumu, aile yapısı okul ve spor hayatı),
- b) Antrenörlerin genel nitelikleri (mesleği, antrenörlük eğitimi ve antrenörlük süresi),
- c) Beden eğitimi öğretmenlerinin genel nitelikleri (kaç

yıllık öğretmen oldukları, voleybol antrenörlüğünü nasıl ve nerede öğrendikleri),

Yukarıda belirtilen niteliklerin spordaki başarıya etkileri araştırılmıştır.

Okulların Özellikleri Bakımından:

Bu kısımda aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

a) Okullardaki voleybol takımlarının sayıları ile bu takımlarda oynayan kulüp oyuncularının sayıları okul türlerine bağımlı mıdır?

b) Okullarda spor tesisi, beden eğitimi öğretmeni bulunması ve okul türleri ile takımların başarıları arasında ilgi var mıdır?

c) Okulların antrenman günleri ve antrenman saatleri okulların türleri bakımından başarıya etkili midir?

Kulüplerin Özellikleri Bakımından:

a) Kulüplerde yapılan antrenman gün ve saatlerinin kulüp türleri bakımından başarıda etkisi var mıdır?

b) Kulüplerin voleybola olan ilgi derecesinin kulüplerin bu spor dalındaki takımlarının başarısına etkili midir?

c) Kulüplerin sahip olduğu, spor tesislerinin (kapalı salon, açık saha, kondüsyon merkezi v.b.) başarılarına etkisi var mıdır?

d) Yaz çalışmalarının süresi kulüplerin başarılarına etkili midir?

e) Kulüplerin sporcularına sağladıkları imkânlar kulüp türlerine göre bağımlı mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi:

Yapılan bu araştırmanın sonuçları kadar, bu sonuçların hangi alanlarda kimler tarafından ne gibi amaçlarla kullanılacağına bilinmesi de önemlidir.

Araştırmamızda orta öğretime devam eden öğrencilerin kişilik özellikleri, ailevi yapıları kulüp antrenör ve okul beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel ve mesleki nitelikleri ile kulüp-okul spor tesislerinin özelliklerini voleybol takımlarının başarılarının, kulüp-okul türlerine göre bağımlı olup olmamalarının bilinmesi voleybol branşı ile ilgilenen antrenörler, beden eğitimi öğretmeni ve sporcular için önemli olabileceği kanısındayız.

1.4. Sınırlılıklar:

Çalışmayı sınırlandıran durumlar aşağıda madde başlıkları halinde özetlenmiştir.

a) Araştırmamızda karşımıza çıkan engeller doğal sınırlılıkları oluşturmaktadır.

b) Araştırmanın verilerininve bulgularının kaynağı 1986-1987 sezonunda Ankara ilinde voleybol müsabakalarına katılan 12-18 yaş grubu sporcular, okul kulüpleri ile antrenör ve beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

c) Öğrenci, antrenör ve öğretmenden toplanan veriler, yıl itibarıyla sürekli değişken özellikleri simgelendiğinden, bu verilerin geçerlilikleri anketin uygulandığı zaman dilimi ile sınırlıdır.

d) Bu araştırmada kullanılan istatiksel yöntemlerin, duyarlıklarına ilişkin sınırlılıklar bu araştırma için de geçerlidir.

1.5. Tanımlar:

Alt Yapı: Sporcu spor kulüplerinin devamı için gerekli olan eleman yetiştirilmesini sağlayan sistem.

Antrenman: Sporcuların, müsabakaya hazırlanması ve formunu korumak için yapmış olduğu sistemli ve disiplinli çalışmalar.

Antrenman Sıklığı: Çalışmalardaki yüklenmenin dozu, süresi ve dinlenmelerin süresi.

Refleks: Reaksiyonların otomatikleşmesi. Uyarıların beyine gitmeden adale sinir merkezleri tarafından işleme sokulmasıdır.

Spor Kulübü: Çeşitli spor branşlarında faaliyetlerde bulunmak için spor federasyonlarına bağlı olarak kurulan ve tescilli yapılan sporcu, yönetici ve bu işe gönül verenlerden oluşan sportif amaçlı birlik.

2. BÖLÜM

MATERYAL VE METOD

2.1. Araştırmanın yeri ve Grubu:

Bu araştırmada; Ankara'da bulunan voleybol takımlarının yıldız ve genç kategorilerindeki 25 spor kulübünde oynayan, 29 orta dereceli okula devam eden ve düzenli antrenman yapan sporcu öğrencilerle, bu öğrencilerin aynı zamanda çalıştıkları kulüplerdeki voleybol antrenörleri, okul beden eğitimi öğretmenleri araştırma grubu olarak alınmıştır.

Araştırmamıza muntazam antrenman yapmayan spor kulüpleri dahil edilmediğinden, çalışma kapsamına giren 7 spor kulübüne anket uygulanmamıştır. Dolayısıyla bu kulüpler araştırma kapsamından çıkartılmıştır.

İsimleri Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünden temin edilen 18 spor kulübü ile Nisan 1987'de gerekli görüşmeler yapılmış, anketler antrenman saatlerinde antrenör ve sporculara uygulanmıştır.

Spor kulüplerinden elde edilen bilgilere dayanılarak sporcu öğrencilerin, eğitim gördükleri okullar tespit edilmiştir. Öğrencilerin okudukları 29 orta dereceli okulda voleybol branşı ile ilgilenen beden eğitimi öğretmenlerine de, okulun voleybol takımları ve başarılarıyla ilgili bilgileri elde etmek amacıyla ayrı bir anket daha uygulanmıştır.

Araştırmaya alınan spor kulüplerinin ve okulların adları kullanılmamıştır. Kulüp ve okullar aşağıda belirtilen şekilde yazılmıştır.

Spor kulüpleri: Okul, Müessese, Kamu ve Banka Kulüpleri olarak,

Okullar: Klasik, Meslek, Özel Lise ile klasik ve özel ortaokullar şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda da ifade edilen araştırma grubu; 60 erkek 107 kız olmak üzere toplam 167 sporcu öğrenciden, 17 erkek, 2 bayan voleybol antrenörü ile 25 erkek 4 bayan beden eğitimi öğretmeninden oluşan toplam 48 yöneticiden meydana gelmiştir. Böylece araştırma grubunun genel toplamı 215 kişiden teşekkül etmektedir.

2.2. Veri Toplama Aracı (Anket):

Araştırmanın amaçlarına yönelik verilerin esas kaynağını ortaöğretime devam eden 12-18 yaş grubu öğrencileri oluşturmaktadır.

Veriler bu kaynaktan soru ve (anket aracı) yöntemi ile toplanmıştır. Kullanılan anket birkaç aşamada geliştirilmiştir. Bu aşamalar kısaca aşağıda verilmiştir:

- Önce konuyla ilgili literatür taranarak, anketin ilk örneği oluşturulup uzmanların incelenmesine sunulmuştur.

- Uzmanların görüşleri doğrultusunda düzenlenip çoğaltılan anket formu 3 kulüp oyuncusu ve antrenörlerinden alınan ilk örnek grubu verilmiştir.

Daha sonra araştırmamıza yardımcı olan uzmanların gö-

rüşleri tekrar alınarak, anket formu biçim ve kapsam yönünden tekrar düzenlenmiştir.

En sonunda konu ile ilgili uzmanların görüşleri de alınarak ankete son şekli verilmiştir. Son şeklini alan anket formları kapsam yönünden araştırmadaki gruba ilişkin veriyi toplayacak biçime gelmiştir.

Anketin 1. bölümünde, öğrencilerin kişisel özellikleri ve aile yapıları ile okul, kulüp voleybol takımları, spor tesislerinin genel durumlarını kapsayan 20 maddelik sorular yer almıştır.

2. Bölümde, spor kulüplerinde oynayan bu sporcuların antrenörlerinin kişisel durumları ile, spor hayatlarına cevap arayan 8 maddelik anket bulunmaktadır.

Anketin 3. bölümünde, öğrencilerin okul voleybol takımları ile ilgilenen beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel ve meslekî niteliklerinin araştırılması gayesiyle 5 . maddeden meydana gelen anket soruları düzenlenmiştir.

Ankette yer alan soruların tamamı çoktan seçmeli olarak hazırlanmıştır.

Anketler, dağıtılmadan önce cevaplandırmaları için sporculara, antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerine, gerekli açıklamalar yapılarak, nasıl cevaplayacakları hatırlatılmış ve böylece sağlıklı ve güvenilir bilgi sağlanması için gerekli ortam yaratılmaya çalışılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve İşlenmesi:

Araştırma amaçlarını oluşturan sorulara cevap veril-

mek ve istenilen verileri toplamak üzere yukarıda tanımlanan anket (araç formları) sporculara ve antrenörlerine araştırmacı tarafından ulaştırıldı.

Kulüp antrenörlerinin yardımlarıyla sporculara, araştırmacı tarafından uygulanan anketlerde sporcuların yaşları itibariyle ailelerinin statüsünü belirleyecek soruların cevaplanmasında birtakım engeller çıkmıştır.

Anketlerde toplanan veriler üç aşamada işlenmiştir. Birinci aşamada doldurulan anketler sayılıp kontrol edilerek, kulüp türlerine göre ayrıldı. Ayrılan bu anketlerde eksik ve yanlış dolduranlar ayıklandı ve toplam 167 sporcunun anketinin kullanılabilir olduğu belirlendi. 18 kulüp antrenörü ve 29 okul beden eğitimi öğretmenin anketleri de bunlara dahil edildi. İkinci aşamada ankette yer alan sorular, kodlandı. Son aşamada veriler bilgisayar belleğine yazılacak biçimde özel formlara işlendi.

Verilerin işlenmesi ile ilgili olarak hazırlanan planın genel çizelgeleri aşağıda gösterilmiştir:

<u>Aranan Bulgular</u>	<u>İstatistiksel İşlemler</u>
Birinci Bölüm (a)	
Sporcuların, kişisel özellikleri ders durumları, aile yapısı ile spor yaşantısı, okul ve kulüp tesis ve takımlarının durumları	Frekans ve yüzde oranları
İkinci Bölüm (B)	
Kulüp takımlarının, türleri antrenör, tesis, antrenman durumları	Frekans ve yüzde oranları

Üçüncü Bölüm (C)

Okul beden eğitimi öğretmenlerinin durumları okul takımları, başarıları tesisleri ile antrenmanları

Frekans yüzde oranları

Tablolarda gözlem sonucu 0 değeri fazla olduğundan, χ^2 (kay kare) ye oranla G testi daha güvenilir sonuç vereceğinden, bağımlılık araştırmalarında G testi kullanılmıştır. Buna göre, G testinin kullanıldığı yerler şöyledir:

a) Sporcuların genel nitelikleri v- ailevi durumlarının (A) okul türleri ile ilişkisinin aranmasında G testi,

b) Kulüp takımlarının başarıları ile kulüp türleri arasında ilişkinin aranmasında G testi

v) Okul takımlarının başarıları ile okul türleri arasında ilişkinin aranmasında G testi kul- G Testi lanılmıştır. Bu verilerin istatistikî işlenmeleri ve değerlendirilmeleri Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genetik Anabilim dalı tarafından yapılmıştır.

2.4. Araştırmanın Süresi:

Araştırma konusu 1986 Kasım ayında belirlenmiş ve çalışma planlanmıştır. 1987 Mayıs ayına kadar konuyla ilgili kaynaklar araştırılıp incelenmiştir. İncelemeden sonra anketler hazırlanmış, Mayıs-Haziran aylarında bir ön denemesi yapılmıştır.

Anketler Haziran ayının sonuna kadar araştırma kapsamına giren, spor kulüplerinin antrenman saatlerinde sporculara ve antrenörlere uygulanmış olup, daha sonra belirlenen okullarda okul idaresinden izin alınarak okul beden eğitimi öğretmenlerine anket uygulanmıştır.

Temmuz ve Eylül aylarında elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Araştırma raporu, Ağustos 1988'de tamamlanmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde amaçlar doğrultusunda "yöntem" alt bölümünde açıklanan süreçler izlenerek, elde edilen veriler işlenmiş ve ulaşılan bulgular özetlenerek, ilgili maddeyi cevaplandıranlar esas alınarak tablolastırılmıştır.

Elde edilen büyüklü küçüklü bulgular öğrenci, antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin, kişilik özellikleri, öğrencinin ailesi ile ilgili bilgiler, okuduğu okul voleybol takımları, antrenmanları, spor tesisleri ve okul beden eğitimi öğretmenleri, ile

Kulüp voleybol takımlarının antrenman gün ve saatleri, spor tesisleri ve voleybol takımlarını çalıştıran antrenörlerin nitelikleri olup, alt başlıklarla ayrıntılı olarak verilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca öğrencilerin okul ve kulüp takımlarının 1986-87 yılı voleybol müsabakalarında elde ettikleri dereceler Ek-1 de verilmiştir.

3.1. Sporcuların Kişilik Özellikleri:

Araştırma kapsamına giren voleybol sporuyla uğraşan öğrencilerin yaşları 12-18 arasında olup, kiloları ve boyları bu yaş grubunun standartlarına uymaktadır. (bknz.Ek-2)

Bu öğrencilerin çoğu 2 ve 3 yıldır yıldız genç ve büyükler kategorilerinde oynamaktadırlar.

Araştırmada yer alan 167 erkek ve kız sporcununun 73'ü (%43,7) okul, 27'si (%16,1) şirket, 58'i (%34,7) kamu ve 9 uda (%5,4) banka kulüplerinde oynamaktadırlar.

Oranları yukarıda verilen kulüplerde oynayan bu sporcuların 67'si (%40,1) klasik, 42'si (%25,1) meslek, 23'ü (%13,8) özel liselerde, 21'i (%12,6) klasik ve 14'ü (%8,4) de özel orta okullara devam etmektedirler.

Yukarıda belirtilen okullara devam eden araştırmamız kapsamına giren öğrencilerin okullardaki 1. dönem başarı durumları Tablo: 1'de verilmiştir.

TABLO: 1 - Öğrencilerin 1. Dönem Karne Durumları

Karne Durumu Okullar	Zayıf Olanlar		Zayıf Olmayanlar		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	26	43.3	34	56.6	60	100.0
Meslek Lisesi	24	58.5	17	41.4	41	100.0
Özel Lise	17	73.9	6	26	23	100.0
Klasik Ortaokul	9	47.3	10	52.6	19	100.0
Özel Ortaokul	12	92.3	1	7.6	13	100.0
TOPLAM	88	56.4	68	43.5	156	100.0

NOT: Zayıf ders sayıları öğrenci ifadelerine göre alınmıştır.

G: 12.03565^{xx}

Tablodan klasik liselere giden öğrencilerin %56'sının 1. dönem karnelerinde zayıf dersleri olmadığı, ancak toplam öğrenci grubu içinde, öğrencilerin %56'sının değişik derslerden zayıfları bulunduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin 1. dönem karnelerindeki başarı durumları ile okul türleri arasında istatistikce önemli bağımlılık bulunmuştur.

Aşağıdaki tabloda öğrencilerin kulüplere göre voleybol oynama süreleri aşağıda verilmiştir (Tablo: 2).

TABLO: 2 - Öğrencilerin Voleybol Oynama Süreleri

Voleybol Oynadıkları Yıllar	Yeni Başladım		1. yıl		2. Yıl		3. Yıl		4.Yıldan Fazla		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kulüpler												
Okul Kulübü	8	10.9	12	16.4	22	30.1	26	35.6	4		73	100.0
Şirket Kulübü	2	18.2	2	18.2	6	54.5	1	9	-	-	11	100.0
Kamu Kulübü	3	4.1	10	1.3	32	43.8	21	28.7	7	9.5	73	100.0
Banka Kulübü	1	11.1	3	33.3	5	55.5	-	-	-	-	9	100.0
TOPLAM	14	8.3	26	15.5	65	38.9	48	28.7	11	6.5	167	100.0

G: 20.582667^x

Yukarıdaki verilere göre 12-18 yaş grubu voleybolcuların %30.1'i okul, %54.5'i şirket, %43.8'i kamu ve %55.5'i de banka kulüplerinde 2 yıldır voleybol oynamaktadırlar.

Başarıda geçmiş yılların tecrübe birikimi elbette önemli bir yer tutmaktadır. Ancak tablodaki verilerimizden kulüplerde oynayan oyuncuların çoğunluğu (%38.9 ile %28.7) iki ve üç yıldır top oynamaktadırlar.

Aynı şekilde kulüp türlerine göre öğrencilerin voleybol oynama süreleri bağımlı bulunmuştur.

- Öğrencilerin voleybol sporunu seçmelerine etken olan unsurlar aşağıda verilmiştir.

TABLO: 3 - Öğrencilerin Voleybol Sporunu Seçmelerine Etken Olan Unsurlar

Vol.Sporunu Seç. Et.Ol.Unsurlar Kulüpler	Ailesi		Beden Eğt. Öğretmeni		Arkadaşları		Kendisi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	9	12.3	22	30.1	4		38	52	73	100.0
Şirket Kulübü	1	10	6	60	-	-	3	30	10	100.0
Kamu Kulübü	9	13.4	39	58.2	3	4.4	16	23.8	67	100.0
Banka Kulübü	3	33.3	2	22.2	1	11.1	3	33.3	9	100.0
TOPLAM	22	13.8	69	43.3	8	5	60	37.7	159	100.0

G: 29.45068^x

Tablo 3'ün incelenmesinden anlaşılacağı gibi orta dereceli okul öğrencilerinin %43.3'ü okul beden eğitimi öğretmenlerinin etkisiyle, %37.7'si kendi isteğiyle ve %13.8'ide ailesinin etkisiyle bu spor dalını seçmektedirler.

Kulüplere göre baktığımızda, okul kulüplerinde oynayan 38 oyuncunun %52'si kendi isteğiyle, kamu kulüplerinde oynayan 39 voleybolcunun %58.2'sinin beden eğitimi öğretmenleri-

nin yönlendirmeleriyle bu sporu seçmişlerdir. Bu dağılıma göre, kulüp türleriyle, sporcuların voleybol sporunu seçmelerine etki eden faktörler bağımlı çıkmıştır.

3.2. Antrenörlerin Kişisel Özellikleri:

Araştırma kapsamına giren 18 kulüp antrenörünün meslekleri voleybol yaşantıları, çalıştıkları takımlarla ilgili veriler aşağıda verilmiştir.

TABLO: 4- Antrenörülerin Meslekleri

Meslekleri Kulüpler	Serbest Meslek		Memuru		İşçi		Beden Eğitimi Öğretmeni		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	2	33.3	-	-	-	-	4	66.6	6	100.0
Şirket Kulübü	-	-	1	33.3	-	-	2	66.6	3	100.0
Kamu Kulübü	-	-	1	20	-	-	4	80	5	100.0
Banka Kulübü	-	-	1	25	1	25	2	50	4	100.0
TOPLAM	2	11.1	3	16.6	1	5.5	12	66.6	18	100.0

G: 10.27^{xx}

Tabloda görüldüğü gibi, antrenörlerin %66.6'sı beden eğitimi öğretmenidir. Memur olarak sınıflandırılan %16.6 oranındaki antrenör kamu kuruluşlarında çalışmaktadırlar. Serbest meslek sahibi antrenörler ise grubun %11.1'ini oluşturmaktadırlar. %5.5 gibi az bir oranı oluşturan antrenörler de işçi statüsünde çalışmaktadırlar.

Antrenörlerin meslekleri de kulüp türlerine bağımlı bulunmuştur.

Sporcuları çalıştıran antrenörlerin voleybol yaşantıları ile ilgili bulgular Tablo, 5'de görölmektedir.

TABLO: 5 - Antrenörlerin Daha Önce Voleybol Oynayıp Oynamadıkları

Voleybol oynayıp oynamadıkları Kulüpler	Voleybol Oynamış Olanlar		Voleybol Oynamamış Olanlar		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübi	4	80	1	20	5	100.0
Şirket Kulübü	3	75	1	25	4	100.0
Kamu Kulübü	5	100	-	-	5	100.0
Banka Kulübü	2	50	2	50	4	100.0
TOPLAM	14	77.8	4	22.2	18	100.0

G: 7.612^{zz}

Tablo: 5'de göröldüğü gibi voleybol antrenörlerinin % 77.8'inin daha önce voleybol oynadıkları sadece okul kulüplerinde çalışan 5 antrenörden 1'nin (%20), şirket kulüplerinde görev yapan 4 antrenörden 1'nin (%25) ve banka kulüplerinde takım çalıştıran 4 antrenörden 2'sinin (%50) daha önce voleybol oynamadıkları tesbit edilmiştir.

Yapılan istatistik analiz soncunda antrenörlerin daha önce voleybol oynayıp oynamadıkları ile ilgili dağılım kulüp türlerine göre bağımlı bulunmuştur.

Antrenörlerin voleybol antrenörlüğünü nasıl öğrendikleri konusundaki bulguların verileri aşağıda verilmiştir.

TABLO: 6- Antrenörlerin Eğitim Orjinleri

Antrenörlük Orjinleri Kulüpler	Antrenörlük kurslarında		Voleybol oynayarak		İkisi Birden		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	2	33.3	2	33.3	2	33.3	6	100.0
Şirket Kulübü	1	33.3	-	-	2	66.6	3	100.0
Kamu Kulübü	3	60	-	-	2	40	5	100.0
Banka Kulübü	1	25	-	-	3	75	4	100.0
TOPLAM	7	38.8	2	11.1	9	50	18	100.0

G: 6.256

Voleybol takımı çalıştıran antrenörlerden %50'sinin daha önce voleybol oynadığı ve antrenörlük kursuna katıldığı, %38.8 nispetindeki antrenörün ise sadece antrenörlük kurslarına katılarak elde ettikleri bilgilerle takımlarını çalıştırdıkları bulunmuştur.

Antrenörlerin, voleybol antrenörlük bilgilerini nasıl öğrendikleri bakımından dağılım kulüp türlerinden bağımsız olduğu tesbit edilmiştir.

3.3. Okul Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Nitelikleri:

Araştırmamız kapsamına giren 29 okulda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel durumlarıyla ilgili rakamlar aşağıdaki tablolarda özetlenmiştir.

TABLO: 7 - Okul Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslik Süreleri

Çalıştıkları Yıllar Okullar	0-3 Yıl		4-7 Yıl		7 yıldan Fazla		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	3	16.6	8	44.4	7	38.8	18	100.0
Meslek Lisesi	-	-	1	20	4	80	5	100.0
Özel Okul	4	80	-	-	20	5	5	100.0
Orta Okul	1	100	-	-	-	1	1	100.0
TOPLAM	8	27.5	9	31.0	12	41.3	29	100.0

G: 15.89^{xx}

Beden eğitimi öğretmenlerinin %44.4'ü 4 ilâ 7 yıl klasik liselerle, Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin %80'i 7 yıldan fazla bir süredir okullarda hizmet vermektedirler. Özel okullardaki öğretmenlerin ise %80'ini 0-3 yıldır çalışmaktadır.

Okul beden eğitimi öğretmenlerinin çalışma süreleri ile ilgili dağılım okul türlerine göre bağımlı olarak çıkmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin çalıştıkları okullardaki sayısal dağılımları Tablo: 8'de görülmektedir.

TABLO: 8 - Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmeni Sayıları

Beden Eğitimi Öğretmen Sayısı Okullar	1. Öğretmen		2. Öğretmen		3. Öğretmen		4 ve fazla Öğretmen		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	-	-	2	11.1	3	16.6	13	72.2	18	100.0
Meslek Lisesi	1	20	3	60	-	-	1	20	5	100.0
Özel Okul	-	-	-	-	1	20	4	80	5	100.0
Orta Okul	-	-	-	-	1	100	-	-	1	100.0
TOPLAM	1	3.4	5	17.2	5	17.2	18	62	29	100.0

G: 16.55^{xx}

Yukarıdaki tabloya göre, okul voleybol takımlarıyla ilgilenen beden eğitimi öğretmenlerinin okullara göre dağılımları şöyledir,

Araştırma kapsamına giren klasik liselerden 13'ünde 4 ve daha fazla öğretmeni olan %72.2 oranında okul bulunmaktadır.

Özel okullarda 4 ve daha fazla öğretmeni olan okulların oranı %80'dir.

Bir beden eğitimi öğretmeni ile dersleri işlemek durumunda sadece bir meslek lisesi bulunmaktadır ki bu da grubun %20'sini oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin okullardaki sayılarının okul türlerine göre bağımlı olduğu tesbit edilmiştir.

- Okul voleybol takımları ile ilgilenen beden eğitimi öğretmenlerinin voleybol yaşantıları ile ilgili bulguların sonuçları aşağıdaki gibidir.

TABLO: 9 - Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önceki Voleybol Oynayıp Oynamadıkları

Okullar	Voleybol Oynayıp Oynamadıkları		Voleybol Oynamamış Olanlar		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	11	61.1	7	38.8	18	100.0
Meslek Lisesi	5	100	-	-	5	100.0
Özel Okul	3	60	2	40	5	100.0
Orta Okul	1	100	-	-	1	100.0
TOPLAM	20	68.9	9	31	29	100.0

Tablodan anlaşıldığına göre; klasik liselerde voleybol takımı çalıştıran beden eğitimi öğretmenlerinin %61.1'i daha önce voleybol oynamış buna karşın %38'ide oynamamışlardır.

Meslek liselerinde çalışan öğretmenlerin 5'i (%100) ile özel okul öğretmenlerinin %60'ı voleybol sporuyla pratik olarak ilgilendiklerini bildirmişlerdir.

Tablodaki verilerin istatistiki değerlendirmeleri sonucunda, beden eğitimi öğretmenlerin voleybol oynayıp oynamadıkları durumla ilgili dağılım okul türlerine bağmlı bulunmuştur.

- Okul beden eğitimi öğretmenlerinin voleybol branşı ile ilgili bilgileri nasıl öğrendikleri ile ilgili bulgular Tablo: 10'da verilmiştir.

TABLO: 10- Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Antrenörlük Orjini

Antrenörlük Orjini Okullar	Antrenör Kursu		Voleybol Oynayarak		İkisi Birden		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	7	38.8	5	27.7	6	33.3	18	100.0
Meslek Lisesi	-	-	2	40	3	60	5	100.0
Özel Okul	-	-	2	40	3	60	5	100.0
Orta Okul	1	100	-	-	-	-	1	100.0
TOPLAM	8	27.5	9	31	12	41.3	29	100.0

G: 13.98^{xx}

Yukarıdaki dağılım incelendiğinde, klasik liselerde %33.3, meslek ve özel okullarda %60 oranlarındaki öğretmen-

lerin, antrenörlük orjinlerini daha önce voleybol oynayıp ve antrenörlük kurslarına katılarak elde etmişlerdir.

Sadece antrenörlük kursuna katılarak takım çalıştıran beden eğitimi öğretmenleri az bir miktarı (%27.5) meydana getirmektedirler.

Bu dağılım istatistik analiz sonucunda okul türlerine bağımlı çıkmıştır.

3.4 Öğrenci Ailelerinin Özellikleri

Öğrencilerin ailevi yapıları ile ilgili özellikler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

TABLO: 11 - Ailenin Gelir Durumu

Ailenin Gelir Durumu	75.000, 150.000		150.000, 300.000		300.000, 450.000		450.000		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	16	23.8	32	47.7	15	22.3	4	5.9	67	100.0
Meslek Lisesi	17	40.4	17	40.7	5	11.9	3	7.1	42	100.0
Özel Lise	-	-	7	30.4	6	26	10	43.4	23	100.0
Klasik Orta O.	8	38	9	42.8	4	19	-	-	21	100.0
Özel Ortaokul	1	7.1	1	7.1	3	21.4	9	64.2	14	100.0
TOPLAM	42	25.1	66	39.5	33	19.7	26	15.5	167	100.0

NOT: Öğrencilerden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 23.209^{xx}

Tablodan elde edilen bilgilerin ışığında, öğrenci ailelerinin gelir durumları şöyledir; klasik liselerde %47.7, mes-

lek liselerinde %40.4 ve özel liselerde okuyan öğrencilerin %30.4'ünün ailelerinin gelirleri 150.000 ilâ 300.000 TL.sı arasında değişmektedir.

Özel liselere devam eden %43.4 öğrenci ile özel orta okul öğrencisinin %64.2'sinin ailelerinin aylık gelirleri 450.000 TL.sı ve daha yukarısına dağılmaktadır. Bu dağılım okul türlerine bağımlı bulunmuştur.

Ailelerin gelir durumlarının incelenmesinden sonra, baba ve annelerin eğitim durumları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre babaların eğitim düzeyleri aşağıda verilmiştir.

TABLO: 12 - Babaların Eğitim Düzeyleri

Babaların Eğitim Düzeyleri	İlkokul Mezunu		Orta ve Lise Dengi Okul Mez.		Üniversite veya Yüksekokul Mez.		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	8	12.1	34	51.1	24	36.3	66	100.0
Meslek Lisesi	18	4.3	16	39	7	17	41	100.0
Özel Lise	1	4.3	4	17.9	18	78.2	23	100.0
Klasik Ortaokul	8	38	10	47.6	3	14.2	21	100.0
Özel Ortaokul	-	-	4	28.6	10	71.4	14	100.0
TOPLAM	35	21.2	68	41.2	62	37.5	165	100.0

G: 61.38636^{xx}

Öğrenci babalarının eğitim düzeylerini belirleyen bulguların sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Klasik liselerde %51.5, meslek liselerinde %39 ve özel lisede %17.9 oranlarındaki öğrenciler ile klasik ortaokula devam eden %47.6 öğrenci ile özel ortaokulda okuyan öğrenci-

lerin %28.5'inin babaları orta ve lise dengi okul mezunlardır.

Üniversite veya yüksek okul mezunu olan babaların çocuklarının %36.3'ünün klasik liselerde, %78.2'sinin özel okullarda ve %71.4'ünde özel ortaokullarda okudukları tesbit edilmiştir.

Babaların öğrenim düzeyleri ile ilgili dağılım okullar türlerine göre bağımlı bulunmuştur.

Sporcu öğrencilerin annelerinin öğrenim durumları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

TABLO: 13- Annelerin Eğitim Düzeyleri

Öğrenim Düzeyleri	Okur-Yazar Değil		İlkokul Mezunu		Orta ve Lise Dengi Okul Mezunu		Üniversite veya Yüksek okul Mezunu		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	3	4.5	21	31.8	36	54.6	6	9	66	100.0
Meslek Lisesi	6	14.5	22	52.3	12	18.1	2	3	42	100.0
Özel Lise	1	4.3	3	13	10	43.4	9	39.1	23	100.0
Klasik Orta O.	3	14.2	12	57.1	5	23.8	1	14.7	21	100.0
Özel Ortaokul	-	-	1	7.6	6	46.1	6	46.1	13	100.0
TOPLAM	13	78.7	59	35.7	69	41.8	24	14.5	165	100.0

NOT: Öğrenciden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 50.75574^{xx}

Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile ilgili sorulara verdikleri cevaplara göre, anneleri okur-yazar olmayanların %4.5'i klasik lise, %14.2'si meslek lisesi %14.2

ortaokul ve %4.3 özel okul öğrencisi bulunurken, Ortaokul ve lise dengi okul mezunu annelerin çocuklarının, %54.5'i klasik, %18.1 meslek, %43.4'ü özel, %23.8 klasik ortaokul ve %46.1'i de özel ortaokullarda okumaktadırlar.

Klasik liselere devam eden 6 öğrenci (%9) ile özel okulda okuyan 9 öğrencinin (%39.1) annesi üniversite veya yüksekokul mezunudur.

Annelerin öğrenim düzeyleri ile okul türleri arasında istatistikçe önemli bağımlılık bulunmuştur.

Öğrenci ailelerinin çocuklarının uğraştıkları spora olan desteklerine ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

TABLO: 14 - Öğrenci Ailesinin Spora Desteği

Spora Destek Durumları Okullar	Destek Oldu		Destek Olmadı		Karışmadı		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	41	65	5	7.5	17	26.9	63	100.0
Meslek Lisesi	29	70.7	4	9.7	8	19.5	41	100.0
Özel Lise	19	82.6	-	-	4	17.4	23	100.0
Klasik Ortaokul	11	57.9	-	-	8	42.1	19	100.0
Özel Ortaokul	10	76.9	-	-	3	23.1	13	100.0
TOPLAM	110	69.2	9	5.7	40	25.2	159	100.0

G: 45.89344^x

Yukarıdaki tablo sonuçlarına göre, klasik liselere devam eden öğrencilerin %65'ini ailesi çocuğunu uğraştığı spor- da desteklerken %26.9'u karışmamaktadır.

Meslek lisesine devam eden öğrencilerin ailelerinin %67.7'si ile özel okul öğrenci ailelerinin %82.6'sı çocuklarını spor yapmaya teşvik etmektedirler.

Klasik ortaokula devam eden %57.9, özel okullarda okuyan %76.9 oranlarındaki öğrencilerin aileleri çocuklarının spor yapmalarını istemektedirler.

Çocuğunun spor yapmasını istemeyen, toplam öğrenci grubunun %5.7 gibi az bir oranı oluşturan öğrenci ailesi bulunmaktadır.

Bu dağılım okullara bağımlı çıkmıştır.

3.5. Öğrencilerin Okulları İle İlgili Bilgiler:

Tablolarımızda okulların voleybol takımları, antrenman gün ve saatleri, spor tesisleriyle ilgili bulgular yer almaktadır.

TABLO: 15 - Okul Voleybol Takımları

Voleybol Takımları Okullar	Erkek-Kız Takımı		Erkek Takımı		Kız Takımı		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	49	80.3	1	1.6	11	18	61	100.0
Meslek Lisesi	16	38.1	19	45.2	7	16.7	42	100.0
Özel Okul	23	100	-	-	-	-	23	100.0
Klasik Orta O.	11	52.4	-	-	10	47.6	21	100.0
Özel Ortaokul	12	85.7	-	-	2	14.3	14	100.0
TOPLAM	111	68.9	20	12.4	30	18.6	161	100.0

Tablomuzdaki verilerde, öğrencilerin %68.9'unun okulunda erkek-kız voleybol takımları bulunduğu görülmektedir. Bu oran grubun çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Yalnız özel okul öğrencilerinin %100'ünün okullarında erkek-kız voleybol takımları bulunmaktadır.

Bunların dışında yalnız erkek takımı olan %45.2 meslek lisesi bulunurken, klasik ortaokulların %47.6'sında da yalnız kız voleybol takımları bulunmaktadır.

Okullardaki erkek ve kız voleybol takımları okul türlerine bağımlıdır.

Kulüp voleybol takımlarında oynayan öğrenci sporculardan okul takımlarında da oynayıp oynamadıkları ile ilgili dağılım aşağıda verilmiştir.

TABLO: 16 - Okul Voleybol Takımlarında Oynayan Öğrenciler

Okul Takımında Oynayamama Durumu	Okul Takımında Oynayanlar		Okul Takımında Oynamayanlar		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	52	78.8	14	21.2	66	100.0
Meslek Lisesi	40	95.2	2	4.8	42	100.0
Özel Lise	23	100	-	-	23	100.0
Klasik Ortaokul	13	61.9	8	38.1	21	100.0
Özel Ortaokul	13	92.9	1	7.1	14	100.0
TOPLAM	141	84.9	25	15.1	166	100.0

G: 72.7629^x

Tablo: 16'daki verilere göre, öğrencilerin çoğunluğu (%84.9) okul voleybol takımlarında oynamaktadırlar. Buna kar-

şılık klasik liselerde okuyanların %21.2'si ile klasik ortaokulla devam edenlerin %38.1'i okul takımlarında oynamamaktadırlar.

Bu dağılım istatistiki analiz neticesinde okul türlerine bağımlı bulunmuştur.

Okulların spor tesisleriyle ilgili durumlar Tablo: 18'de verilmiştir.

TABLO: 17 - Okul Spor Tesisleri

Tesisler Okullar	Kapalı Salon		Açık Salın		İkisi Birden		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	36	58.1	15	24.2	13	20.3	64	100.0
Meslek Lisesi	40	95.2	-	-	2	4.8	42	100.0
Özel Lise	2	3.7	-	-	21	91.3	23	100.0
Klasik Ortaokul	12	57.1	5	23.8	4	19	21	100.0
Özel Ortaokul	3	23.1	9	69.2	1	7.7	13	100.0
TOPLAM	93	56.7	29	17.7	41	25	164	100.0

G: 18.42578^x

Okulların sahip oldukları spor tesisleri incelendiğinde en fazla klasik liseler (%20.3) ile özel liseselerin (%91.3) kapalı spor salonları ile açık spor sahaları bulunmaktadır.

Araştırma kapsamına giren, meslek liselerinin %95.2'si ile orta okulların %57.1'inde kapalı salon vardır.

Spor tesislerinin dağılımları okul türlerine göre bağımlılık göstermiştir.

Spor tesislerinin içerisinde yer alan ağırlık salonları ile ilgili bulguların dağılımı şöyledir:

TABLO: 18 - Okullarda Ağırlık Salonu Varlığı

Okullar	Ağırlık Salonu Olan Okullar		Ağırlık Salonu Yetersiz Okul.		Ağırlık Salonu Olmayan Okul.		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	4	22.2	1	5.5	13	72.2	18	100.0
Meslek Lisesi	1	20	1	20	3	60	5	100.0
Özel Okullar	2	33.3	2	33.3	2	33.3	6	100.0
Klasik Ortaokul	-	-	-	-	1	100	1	100.0
TOPLAM	7	24.1	4	13.8	18	62	29	100.0

NOT: Okul beden eğitimi öğretmenlerinden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir.
G: 7.42^x

Ağırlık salonu klasik liselerin %22.2'si, meslek liselerinin %20'si ve özel okulların %33.3'ünde ağırlık salonları bulunmaktadır.

Araştırma kapsamına giren okullardan ağırlık salonu olmayan %72.2, klasik lise %60 meslek lisesi ve %33.3 özel okul bulunmaktadır.

Toplam %13.8 öğretmen okullarında mevcut ağırlık salonlarının alet, yer eksiliği v.b. nedenlerden dolayı yeterli çalışma yapamadıklarını bildirmişlerdir.

Bu dağılım okullara göre istatistiki analiz sonunda %5'lik limitle bağımlı bulunmuştur.

Okulların voleybol takımlarını antrenman günleri aşağıda verilmiştir.

TABLO: 19 - Okul Takımlarının Antrenman Günleri

Antrenman Günleri	1-2 Gün		3-4 Gün		5-6 Gün		Antrenman Yapmayan Okullar		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	23	34.3	31	46.3	4	5.9	9	13.4	67	100.0
Meslek Lisesi	3	7.1	14	33.3	17	40.5	8	19	42	100.0
Özel Lise	-	-	-	-	23	100	-	-	23	100.0
Klasik Orta O.	-	-	19	90.4	1	4.8	1	4.8	21	100.0
Özel Ortaokul	2	14.3	9	64.3	3	21.4	-	-	14	100.0
TOPLAM	28	16.8	73	43.7	48	28.7	18	10.8	167	100.0

NOT: Öğrencilerden elde edilen bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 112.1581^{xx}

Tablo: 19'da görüldüğü gibi haftada 5-6 gün antrenman yapan okul voleybol takımları arasında özel okullar önemli (%100) bir bölümü oluşturmaktadır.

Klasik liselerin %46.3'ünde, klasik ortaokulların %90.4'ünde ve özel ortaokulların %64.3'ünde haftanın 3-4 günü antrenman yapılmaktadır.

Antrenman yapmayan okul takımı sayısı grubun az bir bölümünü (%10.8) oluşturmaktadır.

İstatistiki olarak antrenman gün sayılarına ait bu dağılım, okul türlerine bağımlı çıkmıştır.

Antrenman günleri verilen okul takımlarının antrenman saatleri Tablo: 20'de görülmektedir.

TABLO: 20 - Okul Takımlarının Antrenman Saatleri

Antrenman Saatleri Okullar	1-2 saat		3-4 saat		Antrenman Yapmayan Okullar		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	23	34.8	34	51.5	9	13.6	66	100.0
Meslek Lisesi	3	7.1	33	78.6	6	14.3	42	100.0
Özel Lise	-	-	23	100	-	-	23	100.0
Klasik Ortaokul	-	-	14	7.8	7	33.3	21	100.0
Özel Ortaokul	2	14.3	9	64.3	3	21.4	14	100.0
TOPLAM	28	16.9	113	68	25	15.1	166	100.0

G: 120.2232^{xx}

Tabloda görüldüğü gibi, klasik liselerin %51.5'i meslek liselerin %78.6'sı, özel liselerin %64.3'ü antrenmanlarını 3-4 saat arasında tamamlamaktadırlar.

Antrenman yapamayan okulların içinde, klasik liseler %13.6, meslek liseleri %14.3 ve klasik ortaokullar %33.3 oranlarında bulunmaktadır.

Bulgularımız sonucu okul türleri bakımından bağımlı bulunmuştur.

3.6. Kulüp Takımlarıyla İlgili Veriler

Kulüp takımlarının antrenman günleriyle ilgili veriler Tablo: 21'de görülmektedir.

TABLO: 21 - Kulüp Takımlarının Antrenman Günleri

Antrenman Günleri	1-2 Gün		3-4 Gün		5-6-7 Gün		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	10	15.4	36	55.4	19	29.2	65	100.0
Şirket Kulübü	-	-	5	50.1	5	50.0	10	100.0
Kamu Kulübü	12	16.9	23	32.4	36	50.7	71	100.0
Banka Kulübü	-	-	3	37.5	5	62.5	8	100.0
TOPLAM	22	13.3	67	40.4	65	39.2	166	100.0

NOT: Öğrencilerden elde edilen bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 38.21338^{xx}

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin kulüp takımlarında çoğunlukla (%40.4) haftanın 3-4 gününde antrenman yapılmaktadır.

Haftanın 3-4 günü antrenman yapan bu kulüpler sırasıyla, okul kulüplerinin %55.4'ü, şirket kulüplerinin %50'si kamu kulüplerinin %32.4'ü ile banka kulüplerinin %37.5 şeklinde tesbit edilmiştir.

Haftanın hergünü antrenman yapan %29.2 okul, %50 şirket, %50.7 kamu ve %62.5 banka kulübü olduğu bulunmuştur.

Bu dağılım kulüp türleri ile istatistikçe bağımlı bulunmuştur.

Kulüp takımlarının antrenman saatleri araştırıldığında aşağıdaki sonuçlar alınmıştır.

TABLO: 22 - Kulüp Takımlarının Antrenman Saatleri

Antrenman Saatleri Kulüpler	2 Saat		3 Saat		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	45	70.3	19	29.7	64	100.0
Şirket Kulübü	6	60.0	4	40.0	10	100.0
Kamu Kulübü	71	100	-	-	71	100.0
Banka Kulübü	8	100	-	-	8	100.0
TOPLAM	130	85.0	23	15.0	153	100.0

G: 17.28394^{xx}

Kulüp voleybol takımlarının antrenman saatleri şöyle bir dağılım göstermektedir.

Okul kulüplerinin %70.3'ü, şirket kulüplerinin %60 kamu ve banka kulüplerinin %100'ü haftada 2 saat antrenman yapmaktadırlar.

Sadece kamu kulüplerinde oynayan öğrencilerin %29.7'si ile şirket kulüplerinde oynayan, öğrencilerin %40'ının yaptıkları bir antrenman saatini 3 saat olarak belirtmişlerdir.

Kulüp takımlarının haftalık antrenman saatleri kulüp türlerine göre, istatikçe bağımlı bulunmuştur.

Kulüp voleybol takımlarının kondüsyon antrenmanı yapıp yapmadıklarına ilişkin bulgular Tablo 23'de verilmiştir.

TABLO: 23- Kulüp Takımlarının Kondüsyon Antrenman Durumları

Kondüsyon Antrenmanı Yapan Kulüpler Kulüpler	Yapılıyor		Yapılmıyor		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	62	84.9	11	15.1	73	100.0
Şirket Kulübü	10	100	-	-	10	100.0
Kamu Kulübü	66	90.4	7	9.6	73	100.0
Banka Kulübü	7	77.8	2	22.2	9	100.0
TOPLAM	145	87.9	20	12.1	165	100.0

NOT: Öğrencilerden alınan bilgilere göre tesbit edilmiştir.

S: 14.69531

Kulüp voleybol takımları teknik ve taktik antrenmanların dışında sezona iyi bir şekilde hazırlanmak için kondüsyon antrenmanları yapmaktadırlar. Bu antrenmanları yapan kulüpler sırasıyla; okul (%84.9) şirket (%100) kamu (%90.4) ve banka (%77.8) kulüpleridir.

Kondüsyon antrenmanları yapamayan kulüpler %12.1 gibi az bir oranı oluşturmaktadırlar.

Kulüplerin kondüsyon antrenmanı yapıp, yapmadıkları bakımından dağılım kulüp türleriyle bağımlılık göstermiştir.

Müsabakalara hazırlanmak için yaz antrenmanlarını kulüplerin hangi spor tesislerinde yaptıkları aşağıda verilmiştir.

TABLO: 24 - Kulüp Voleybol Takımlarının Yaz Çalışmaları

Yaz Çalışmalarının Yapıldığı Yerler Kulüpler	Spor Salonu		Açık Spor Sahası		Kondüsyon Salonu		Diğer		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	4	66.7	1	16.7	-	-	1	16.7	6	100.0
Şirket Kulübü	1	33.3	1	33.3	-	-	1	33.3	3	100.0
Kamu Kulübü	1	25	3	75	-	-	-	-	4	100.0
Banka Kulübü	1	40	1	20	2	40	-	-	5	100.0
TOPLAM	8	47.1	7	41.2	2	11.1	2	11.8	18	100.0

NOT: Kulüp antrenörlerinden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 9.96

Tablo: 24'deki bulguların sonuçlarına göre: okul kulüplerinin %66.7, şirket kulüplerinin %33.3'ü kamu kulüplerinin %25'i ile banka kulüplerinin %40'ı yaz antrenmanlarını spor salonlarında yapmaktadırlar.

Açık spor sahasında yaz çalışmalarını yapan %41.2 oranında kulüp bulunmaktadır.

Bu dağılım kulüp türlerinden bağımsız olarak bulunmuştur.

Kulüplerin bu yaz çalışmalarını ne kadar sürede tamamladıkları Tablo: 25'de verilmiştir.

TABLO: 25- Kulüp Takımlarının Sezona Hazırlanma Süreleri

Sezona Hazırlanma Süreleri	1 Ay		2 Ay		3 Ay		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	2	33.3	2	33.3	2	33.6	6	100.0
Şirket Kulübü	2	66.7	1	33.3	-	-	3	100.0
Kamu Kulübü	1	20	3	60	1	20	5	100.0
Banka Kulübü	3	75	1	25	-	-	-	100.0
TOPLAM	8	44.4	7	38.9	3	16.7	18	100.0

G: 16.203

Kulüp takımlarının yaz çalışmalarını kaç ayda tamamladıkları sorusuna, okul kulüplerinin %33.3'ü 1 ayda, %33.3'ü 2 ayda ve %33.3'ünde 3 ayda hazırlandıklarını banka kulüplerinin %75'i 1 ayda, şirket ve kamu kulüplerinin %60'ı da 2 ayda sezona hazırlandıklarını bildiren cevaplar vermişlerdir.

Yukarıdaki dağılım kulüp türlerinden bağımsız bulunmuştur.

Araştırma kapsamına giren kulüplerin voleybol antrenmanlarını yaptıkları tesislere ait bilgiler aşağıda verilmiştir.

TABLE: 26 - Kulüp Takımlarının Antrenman Yerleri

Antrenman Yerleri Kulüpler	Kulübün Tesislerinde		Kulübün Kiraladığı Tesislerde		Antrenman Yapılmıyor		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	47	65.2	25	34.7	-	-	72	100.0
Şirket Kulübü	-	-	10	100	-	-	10	100.0
Kamu Kulübü	30	41.7	40	55.6	2	27.8	72	100.0
Banka Kulübü	5	55.6	4	27.8	-	-	9	100.0
TOPLAM	82	50.3	79	48.5	2	12.2	163	100.0

NOT: Öğrencilerden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 4.815338^{xx}

Kulüp takımlarının antrenmanları hangi spor tesislerinde yaptıkları sorusuna 163 öğrenci cevap vermiştir. Bu cevaplara göre;

Kendi spor tesisinde antrenman yapan kulüpler içerisinde %65.2 okul, %41.7 şirket, %55.6 banka kulüpleri bulunmaktadır.

Kamu kulüplerinde oynayan %27.8 oyuncu antrenman yapmadıklarını bildirmişlerdir.

Kulüp takımlarının antrenman yerleri kulüp türlerine göre bağımlılık göstermişlerdir.

Kulüplerin gelir kaynaklarına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

TABLO: 27 - Kulüplerin Gelir Kaynakları

Gelir Kaynakları Kulüpler	Kamu Kuruluş.		Özel Kuruluş.		Bağış- lardan		Döner Sermaye		Vakıf		Diğer		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	1	16.6	1	16.6	1	16.6	1	16.6	1	16.6	1	16.6	6	100.0
Şirket Kulübü	-	-	-	-	2	66.7	-	-	-	-	1	33.3	3	100.0
Kamu Kulübü	2	40	-	-	2	40	-	-	-	-	1	20	5	100.0
Banka Kulübü	-	-	1	25	2	50	-	-	-	-	1	25	4	100.0
TOPLAM	3	16.7	2	11.1	7	38.9	1	5.5	1	15.5	4	22.2	18	100.0

NOT: Antrenörlerden elde edilen bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 12.17^{xx}

Tablo: 27'de görüldüğü gibi, okul kulüplerinin %16.6'sı şirket kulüplerinin %66.7'si, kamu kulüplerinin %40'ı ile banka kulüplerinin %50'si gelirlerini bağışlardan sağlarken, kamu kulüplerinin %40'ının gelir kaynakları kamu kurum ve kuruluşlarından alınan paralar teşkil etmektedir.

Gelir dağılımı ile kulüp türleri arasında da bağımlılık söz konusudur.

Voleybol branşı bulunan kulüplerin bu branşları olan ilgileri ile ilgili dağılım aşağıda verilmiştir.

TABLO: 28- Kulüplerin Voleybol ile ilgili Durumları

İlgili Durumları Kulüpler	İlgileniyor		İlgilenmiyor		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	53	72.6	20	27.3	73	100.0
Şirket Kulübü	10	100	-	-	10	100.0
Kamu Kulübü	56	77.8	16	22.2	72	100.0
Banka Kulübü	9	100	-	-	9	100.0
TOPLAM	128	78	36	22	164	100.0

NOT: Öğrencilerden alınan bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 19.34253^{xx}

Öğrenci sporcuların oynadıkları spor kulüplerinin voleybol branşı ile ilgilenip ilgilenmedikleri sorusuna okul kulüplerinde oynayanların %72.6'sı, şirket, banka kulüplerinde oynayanların %100 ve kamu kulüplerinde oynayanların %77.8 ilgileniyor şeklinde, okul kulüplerinin %27.3 ile kamu kulüplerinin %22.2 oranındaki oyuncularını ise ilgilenmiyor şeklinde cevap vermişlerdir.

Bu dağılım kulüp türlerine bağımlı çıkmıştır.

Voleybol takımlarıyla ilgilenmeyen kulüplerin ilgilenmeme nedenleri Tablo 29'da verilmiştir.

TABLO: 29 - Voleybol Branşı ile ilgilenmeyen Kulüplerin İlgilenmeme Nedenleri

İlgilenmeme Nedenleri	Voleybolda Başarılı Olmadığı İçin		Maddi Olanaklar Kısıtlı		Tesisler Yetersiz		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	5	23.8	7	33.3	9	42.9	21	100.0
Şirket Kulübü	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamu Kulübü	8	38.1	9	42.9	4	19	21	100.0
Banka Kulübü	-	-	1	100	-	-	1	100.0
TOPLAM	13	30.2	17	39.5	13	30.2	43	100.0

NOT: Öğrencilerden elde edilen bilgilere göre düzenlenmiştir.

G: 10.61865

Kulüp takımlarının voleybol sporuyla ilgilenmeme nedenleri araştırıldığında, kulüplerin maddi imkânlarının kısıtlı bulunduğunu söyleyenlerden %33.3 oranında okul kulübü oyuncusu, %42.9 nispetinde de kamu kulübü oyuncusu tesbit edilmiştir.

Voleybol sporunda başarının az olduğunu belirtenler okul kulüplerinde %23.8, kamu kulüplerinde %38.1 seviyesinde bulunmuştur. %42.9 oranındaki kamu kulübü oyuncusu da tesislerin yetersizliğinin bu ilgisizliğe etken olduğunu bildirmişlerdir.

Bu dağılım kulüp türlerinden bağımsız bulunmuştur.

4. BÖLÜM

TARTIŞMA

Ankara'da orta öğretime devam eden 12-18 yaş gurubunda bulunan ve lisanslı olarak kulüplerde voleybol sporuyla uğraşan öğrencilerin; kişisel özellikleri, aileleri, kulüp antrenörleri ve okul beden eğitimi öğretmenleri, kulüp, okul spor tesisleri ve voleybol takımlarının başarıları ile bu başarının kulüp ve okul türlerine bağımlılık durumlarının sonuçlarına göre;

4.1. Sporcuların Kişisel Özellikleri:

Kulüplerin yıldız, genç ve büyükler kategorilerinde oynayan bu oyuncuların yaşları 12-18 arasında dağılım göstermektedir.

Boy ve kiloları da bu yaş grubu standartlarına uygundur(Ek.2).

Araştırma grubunu oluşturan 167 erkek ve kız sporcunun %43.7'si okul, %16.1'i şirket, %34.7'si kamu, %5.4 banka kulüplerinde spor yapmaktalar.

Kulüplerde spor yapan oyuncuların, %40.1, klasik, %25.1'i meslek, %13.8'i özel liselere %12.6 klasik, %8.4'ü de özel ortaokullara devam etmektedirler.

1982-1983 yılı ortadereceli okullar okul içi spor faaliyetleri ile ilgili olarak yapılan araştırmada, Ankara'da 333 orta dereceli okul ve bu okullara devam eden 217.965 öğrenci bulunmuştur.

Bu öğrencilerden 3672'si beden eğitimi derslerinde rapor almaktadırlar.

Okul takımlarında 7274 öğrenci okul takımlarında lisanslı olarak, 3263'ü de kulüp takımlarında çeşitli branşlarda spor yapmaktadırlar(11).

Öğrencilerin derslerindeki başarı durumları incelendiğinde, karnesinde birinci dönem zayıfı olanların nisbeti %56.4 olarak bulunmuştur. Özel liselerde okuyan 23 öğrenciden %73.9'u ile meslek liselerinde okuyan 41 öğrenciden %58.6'sının karnelerinde birinci dönem zayıfları olduğu tesbit edilmiştir.

Toplam öğrenci gurubunun %43.5'inin karnesinde birinci dönem zayıfı bulunmamaktadır.

Yukarıdaki başarı durumu ile ilgili veriler okul türlerine bağımlı bulunmuştur. Bu öğrencilerden klasik liselerde okuyanların %56.6'sınında karnesinde zayıfı yoktur.

Voleybol sporu takım sporu olduğundan öğrencilerin derslerindeki başarı veya başarısızlıkları bireyselsporlara göre başarısını fazla etkilememektedir.

Ferdi olarak bir spor yapan öğrencinin derslerindeki başarısızlığı veya başarısı yarışma sonucunu etkileyebilir. Ama takımda aksayan bir oyunucunun yedeği olduğundan, ferdi sporlar kadar sonucu etkilemiyebilir.

Voleybol sporuyla uğraşan bu öğrenciler %38.9'u ve %28.7'si iki ve üç yıldır top oynamaktadır.

Voleybol sporuna başlama yaşı 8-10 arasındadır. Ama ilk okul düzeyinde henüz çok yaygın olmadığından araştırmamıza katılan öğrenciler ortaokul seviyesinde bu spora başlamışlardır. Yani en erken bu spora başlama yaşı 12 ve 13 olmuştur. Bu sonuca göre iki yıl ve üç yıldır top oynamaları normal bir süre olarak söylenebilir.

Voleybol sporuna, 12-13 yaş grubunda başlayan oyuncuların bu sporu seçmelerinde, kamu kulübünde oynayan 67 oyuncudan %58.2'sinin ifadesine göre beden eğitimi öğretmenleri etken olmuştur. Okul kulübünde oynayan 73 öğrenciden %52'si kendisinin %30.1'i de beden eğitimi öğretmenlerinin teşvi-kiyle spora başladıklarını söylemişlerdir. Yine okul (%12.3) ve kamu (%13.4) kulüplerinde spora başlamada aile desteğide görülmektedir.

Bu sonuçlara göre; okul kulüp işbirliğinin ortması ve sporu sadece okulda değil, uzun yıllar boyunca yapılmasında okul beden eğitimi öğretmenlerinin etkisi görülmektedir.

Öğrencinin kendisi ve ailesinde sporun her geçen gün yaygınlaşması ve güncel bir konu olması nedeniyle spora doğru teşvik görülmektedir. Günümüzde artık aileler, spor sayesinde çocuklarının sosyal statü ve iyi bir kişilik kazanacaklarını ve toplumda iyi bir yer edinebileceklerinin farkındadırlar(1).

4.2. Antrenörlerin Kişisel Durumlarıyla İlgili Bulgular

Voleybol takımı çalıştıran 18 antrenörün 6'sı okul kulübünde olup ve %66.6'sı bu kulüplerde hem antrenörlük yaparak hem de okullarda beden eğitimi öğretmenliği yaparak geçimlerini temin etmektedirler.

Kamu kulüplerinde çalışan 5 antrenörden %80'i de beden eğitimi öğretmenliği yapmaktadırlar. Çoğunlukla (%66.6) araştırma kapsamına giren antrenörler beden eğitimi öğretmeni olarak ikinci bir iş yapmaktadırlar. Bu sonuçta sürekli sporun içinde olan bu kişiler konularında daha fazla uzmanlaşabilirler.

Antrenörlerin %77.8 daha önce voleybol oynadığı, %22.2 sinin de bu sporla pratik olarak ilgilenmedikleri tesbit edilmiştir. Antrenörün daha önceki sporculuk hayatında etkili bir oyuncu olması oyuncularını üzerinde olumlu bir etki bırakacaktır. Bunun haricinde geçmiş tecrübelerinden yararlanarak oyuncuların daha başarılı olmaları için yollar arayacaktır(5).

Kulüp antrenörlerinin %50'si hem antrenörlük kursuna katılıp hemde daha önceki voleybol yaşantısından elde ettikleri bilgilerle takım çalıştırmaktadırlar.

4.3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kişisel Durumları

Okul beden eğitimi öğretmenlerinin %41.3'ü 7 yıldan fazla bir süredir öğretmenlik yapmaktalar. Bu grupta klasik %38.8) ve meslek (%80) liseleri çoğunluğu oluşturmakta. Özel

okullarda görev yapan 5 öğretmeninden %80'i 0-3 yıldır çalışmaktadır.

Beden eğitimi öğretmeni 4 ve daha fazla olan klasik lise (%72.2) ve özel liseler (%80)'in voleybolda başarıları bu öğretmenlerin sayısının çok olmasına bağlanabilir.

1982-1983 öğretim yılında yapılan bir araştırmada Ankara'da 333 okulun 117'sinde beden eğitimi öğretmeni olmadığı bulunmuştur. Aynı araştırma sonucunda 333 ortadereceli okulda 446 beden eğitimi öğretmenin çalıştığı bulunmuştur(11).

Araştırma kapsamına giren 29 okul beden eğitimi öğretmenlerinin 20'si (%68.9) daha önce voleybol oynamış olduğu bulunmuştur. Voleybol oynayan okul öğretmenlerinden klavik (%61.1) meslek (%100) ve özel lise (%60) lerde çalışan öğretmenler grubun çoğunluğunu oluşturmaktadırlar.

Geçmiş yıllarda voleybol oynayan bu öğretmenlerin %41.3'ü antrenörlüğü bu şekilde elde etmişlerdir.

Klasik (%33.3), meslek (%60) ve özel liselerde (%60) çalışan öğretmenlerin okul takımlarının başarılarında antrenörlüğü sadece sadece, kurs ve teorik bilgi ile elde etmedikleri, bu mesleğin içinde gerek oynayarak, gerek okuyup araştırarak elde ettikleri sonucu çıkartılabilir.

4.4. Öğrenci Ailesi ile İlgili Bilgiler:

Devlet okullarında okuyan öğrencilerin ailelerinin gelirleri 150.000 ile 300.000 TL.sı arasında dağılmaktadır.

Özel okullara devam eden öğrenci ailelerinin gelirleri (%43.4) en fazladır ve 450.000 TL.sından fazla geliri olan aileleri kapsamaktadır.

Yukarıdaki veriler dikkate alındığında, okudukları okulların giderleriyle gelirlerin de orantılı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin babalarının öğrenim düzeyleri araştırıldığında; Babaların 68'inin (%41.2) orta ve lise ile 62'sinin (%37.5) üniversite veya yüksek okul mezunu oldukları bulunmuştur.

Özel liselere devam eden 23 öğrenciden %78.2'sinin babası üniversite veya yüksek okul mezunlardır.

Öğrenci annelerinin ise çoğunlukla orta ve lise dengi okul mezunu oldukları tesbit edilmiştir(%41.8).

Türkiye'de üç büyük ilde yapılan bir araştırmada babaların %67.4'ünün %13.6'sının orta ve lise, %28'inin yüksek okul mezunu oldukları bulunmuştur(12).

Voleybol sporuyla uğraşan bu öğrencilerin aileleri çocuklarının spor yapmalarını desteklemektedirler. (%69.2) Bu sonuçtan sporun faydalarını bilen ailelerin, çocuklarını imkanları oranlarında spor yapmaya teşvik ettikleri anlaşılabılır.

4.5. Okul Takımları ve Spor Tesisleri:

Kulüplerde lisanslı olarak voleybol oynayan öğrenciler okul takımlarında da oynamaktadırlar (%84.9).

Bu katılım özel okul öğrencilerinde (100) daha fazla görülmektedir.

Nedeni ise öğretmen sayısının çok olması ile branşlara verilen önem daha fazla olmaktadır.

Bu okul takımlarının %43.7'si haftanın 3-4 günü 2 saat antrenman yapmaktadırlar. Özel okullarda antrenman günü 5-6 gün olup daha sıkı bir çalışma gözlenmektedir. Devlet okullarında okuyan öğrencilerin okul takımlarıyla işbirliği içinde olan kulüplerin sayesinde okul takımlarının başarıları da artmaktadır. Aydınlikevler Ticaret Lisesi'nin başarısı ve aynı oyuncuların Batıkent voleybol takımlarında oynamaları ve başarıları görüşümüzü desteklemektedir.

Okulların %25'inde hem açık hem de kapalı saha bulunmaktadır. Böyle tesis imkanına sahip olan okul takımlarının başarıları da diğerlerine oranla daha fazladır. Tesisde başarıya etkileyen önemli bir faktördür.(Bkz. Ek-1)

Öğrencilerin sezon öncesi ve sezon sıralarında yapacakları ağırlık ve kondüsyon çalışmaları performanslarını olumlu olarak etkileyebilir.

Araştırmamız sonucunda ağırlık salonu olupta kondüsyon çalışan %24.1 okul bulunmuştur. (Bu bilgiyi okul beden eğitimi öğretmeni vermiştir.) Kondüsyon çalışmasını ağırlık salonlarında yapmayan 18 (62) okul bulunmaktadır.

4.6. Kulüplerin Voleybol Takımları ve Spor Tesisleri:

Okul takımlarına oranla kulüp takımlarının antrenman günleri daha fazla yoğunluk göstermekte. Kulüp takımlarından okul kulüplerinin %55.4 haftanın 3-4 günü, şirket (%50) kamu

(%50.7) ve banka kulüpleri de (%62.5) haftanın hemen hemen her gününde (5-6-7) antrenmanlarını yapmaktadırlar. Yapılan bu antrenmanların süresi genellikle 2 saati kapsamaktadır.

Taktik ve teknik antrenmanın yanında ve sezona hazırlanmak için kulüplerin %87.9'u kondüsyon antrenmanları yapmaktalar. Başarıda performansın önemli olduğu düşünülürse kondüsyon antrenmanları yapan takımların maç esnasındaki performansın yüksek olacağı ve sonuçta başarıya etken olabileceği görüşündeyiz.

Bu kulüp takımları yaz çalışmalarını çoğunlukla salonlarda yapmaktadırlar. Kondüsyon salonlarında çalışan sadece 2 banka kulübü (%40) bulunmaktadır.

Sezona hazırlanan bu kulüpler yaz çalışmalarını bir (%44.4) ve iki (%38.9) ayda tamamlamaktalar. Üç aylık bir program uygulayan iki kulüp (%33.3) ve bir (%20) kamu kulübü bulunmaktadır.

Kulüp takımlarınının %50.3'ü kendi tesislerinde antrenman yapmaktalar. Kendi tesisinde çalışan kulüplerin antrenman sıklığı daha fazla olacağından başarılarıda etken olacak bir faktör olarak ortaya çıkabilecektir.

Kulüplerin gelir kaynakları (%38.9) genellikle bağış ve (%16.7) kamu kurumlarından sağlanmaktadır.

Yalnızca okul kulüpleri bütün seçeneklerde görülen gelir kaynaklarından gelirlerini sağlamaktadırlar.

Gelirleri doğrultusunda kurdukları branşlara para ayrılan kulüplerin bu branşlara ilgilerinde maddi desteğin de

önemi büyüktür. Araştırma kapsamına giren kulüplerden %78'i branşı ile ilgilenirken, okul (%27.3) ve kamu kulüpleri (%22.2) çeşitli nedenlerden dolayı yeterince voleybol takımlarıyla ilgilenememektedirler.

Bu nedenler ise takımların voleybol sporunda başarılarının olmayışı (%30.7), kulübün maddi olanaklarının kısıtlı oluşu (%39.5) ve tesis yetersizliği (%30.2) kulüplerin bu spora olan ilgisini azaltmaktadır.

5. BÖLÜM

5.1 SONUÇ:

Ankara'da voleybol kulüplerinde oynayan ve orta dereceli okullara devam eden öğrencilerin; kişisel özellikleri, ailevî durumları, kulüp antrenör ve okul beden eğitimi öğretmenleri ile kulüp, okul spor tesisleri, voleybol takımları, başarıları ve bu başarıların kulüp, okul türlerine bağımlılık durumlarının araştırılmasında bazı sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlara göre: Araştırma grubunu oluşturan 167 erkek ve kız öğrencinin yaşları 12-18 arasındadır. Bu öğrenci sporcular okul, şirket, kamu ve banka kulüplerinde voleybol oynamaktadırlar. Bu kulüplerde oynayan öğrenciler, klasik, meslek ve özel liselerle klasik, özel ortaokullara devam etmektedirler. Bu okullara devam eden 167 öğrencinin 88'inin birinci dönem karnesinde zayıfı bulunmaktadır.

Voleybol sporuyla uğraşan bu öğrencilerin spor yaşamları iki ilâ üç yıllık bir geçmişi kapsamaktadır. Öğrencilerin bu spor dalını seçmelerinde en çok okul beden eğitimi öğretmenleri etken olurken, aileleri de çocuğunu spora teşvik etmektedirler.

Voleybol takımları çalıştıran kulüp antrenörleri çoğunlukla beden eğitimi öğretmeni olarak okullarda görev yapmaktadırlar. Öğretmenlik yapan bu antrenörlerin daha önce voleybol oynadıkları tesbit edilmiştir. Okul beden eğitimi öğretmenleri 7 yıldan fazla süredir okullarında görev yapmaktadırlar.

Öğretmen sayısı bakımından dağılım en çok klasik ve özel liselerde görülmektedir. Bu öğretmenlerin çoğu daha önce voleybol sporuyla ilgilenmişlerdir. Bu da onların çalıştırdıkları takımlara olumlu sonuçlar sağlamaktadır.

Devlet okullarında okuyan öğrenci ailelerinin gelirleri 150.000 - 300.000 TL.sı arasında, özel okullarda devam eden öğrencilerin ise ailelerin gelirleri 450.000 ve daha yüksek rakamlarda dağılım göstermektedir. Öğrenci babalarının çoğunlukla lise ve üniversite; annelerinin ise orta ve lise dengi okullardan mezun oldukları tesbit edilmiştir. Bu öğrenci aileleri çocuklarını yaptıkları sporda desteklemektedirler.

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin, çoğu okul takımlarında da oynamaktadırlar. Devlet okullarının takımları haftanın 3-4 günü özel okulların takımları ise haftanın 5-6 günü 2 şer saat antrenman yapmaktadırlar.

Bu okulların içinde hem açık sahası ve hem de kapalı salonu olan 13 okul bulunmaktadır.

Kulüp takımlarının antrenman günleri ve saatleri araştırıldığında, okul kulüplerinin haftanın 3-4 günü 2'şer saat, diğer kamu şirket ve banka kulüplerinin ise hemen haftanın her günü 2'şer saat antrenman yapılmaktadır. Bu antrenmanların dışında kulüpler kondüsyon antrenmanlarında yapmaktadırlar.

Yaz çalışmalarını spor salonlarında yapan bu kulüpler bu çalışmalarını bir ve iki ayda tamamlamaktadırlar.

Kulüp takımlarının yarısı kendi tesislerinde antrenmanlarını yapmaktadırlar.

Kulüplerin gelir kaynakları araştırıldığında, gelirlerin çoğunlukla bağış ve kamu kurum ve kuruluşlarından sağlandığı tesbit edilmiştir.

Voleybol branşında faaliyet gösteren bu kulüpler voleybol takımlarıyla ilgilenmektedirler.

Yaptığımız bu araştırmada öğrencilerin, kişilik özellikleri ailevi yapıları, okudukları okulların spor tesisleri, voleybol takımları, beden eğitimi öğretmenlerinin özellikleri okul türleri bakımından bağımlı bulunmuştur. Aynı sonuç kulüp türlerindedey söylenebilir. Kulüplerin tesisleri takımlarının başarıları antrenörlerinin eğitim orjinlerinin dışında diğer nitelikleri, kulüplerin voleybol sporuna olan ilgileri ve kulüp türleri bakımından bağımlı olarak tesbit edilmiştir.

Yalnızca kulüplerin sezon dışında yaptıkları hazırlık süreleri bu çalışmalarını yaptıkları spor tesisleri kulüplerin voleybol sporuyla ilgilenmemeyen nedenleri kulüp türleri bakımından bağımsız bulunmuştur.

5.2. ÖNERİLER:

- Okul beden eğitimi öğretmenlerinin kabiliyet ve fiziklerine göre seçtikleri voleybolcuların öğretmenleriyle olan olumlu diyalogları başarılarını arttıracaktır. Bu nedenle antrenör sporcu ilişkisinin üzerinde daha fazla durulabilir.

- Öğrencilerin antrenmanlarının diğer yaşantısını aktsatmayacak biçimde düzenlenmesi aliesinin sporda onu desteklemesine neden olabilir kanısındayız.

- Beden eğitimi öğretmenleri ile kulüp antrenörleri oyuncusuna sadece sahada destek olmamalıdır. Onun diğer sorunlarıyla da ilgilenmelidir. Bu davranışta bulunan antrenör ve beden eğitim- öğretmenleri sporcusunun sorunlarını çözerek daha fazla performans göstermesini sağlayabilirler.

- Okul beden eğitimi öğretmenlerinin sayısının artması, spor branşlarında okulların daha başarılı olmalarına neden olabilir.

- Kulüp takımlarınıda voleybol oynayan öğrenciler okul takımlarında da oynamaları tecrübelerini arttıracacağı inancındayız.

- Okullarda ve kulüplerde spor tesislerinin çoğaltılması antrenman sıklığını arttıracığından başarılar daha da artacaktır.

- Voleybol takımlarıyla yeterince ilgilenen kulüpler takımlarından başarı bekleyebilmektedirler. Amacımız faaliyet gösteren diğer kulüplerinde aynı ilgiyi göstererek başarılı olmalarıdır.

ÖZET

Ankara'da orta dereceli okullarda okuyan ve voleybol kulüplerinde oynayan öğrencilerin; kişisel özellikleri, ailevî yapıları, kulüp antrenörleri, okul beden eğitimi öğretmenleri, kulüp, okul spor tesisleri ile voleyboltakımları ve bu takımların başarılarının kulüp ve okul türlerine bağımlılık durumlarının araştırılması amacıyla bu çalışma planlanmış ve yapılmıştır.

Araştırma grubunu; muntazam antrenman yapan 18 spor kulübü, antrenörü, bu kulüplerde oynayan 60 erkek 107 kız öğrenci ile 29 orta dereceli okul ve bu okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadırlar.

Veriler, araştırmacı tarafından düzenlenen anket formunun öğrencilere kulüp antrenörlerine ve okul beden eğitimi öğretmenlerine uygulanması yoluyla elde edilmiştir.

Araştırmamız sonucunda elde edilen bulgulara göre: Kulüplerin yıldız, genç ve büyükler kategorilerinde voleybol oynayan, öğrenci sporcuların yaşları 12-18 arasında dağılım göstermektedir.

Bu yaş gruplarında olan 167 erkek ve kız öğrencinin %43.7'si okul, %16.1'i şirket, %34.7'si kamu ve %5.4 banka kulüplerinde lisanslı olarak voleybol oynamaktadırlar.

Öğrencilerin okudukları okullar ise türlerine göre şöyle dağılım göstermektedir. %40.1 öğrenci klasik %25.1'i meslek, %13.8'i özel liselere, %12.6'sı klasik, %8.4'ü de özel orta okullara devam etmektedirler.

Bu okullarda okuyan öğrencilerin ders durumları incelendiğinde, öğrenci grubunun %43.5'inin karnesinde birinci dönem zayıfı bulunmaktadır. Bu dağılım okul türleri bakımından bağımlı bulunmuştur. Örneğin klasik liselerde okuyup, spor yapan öğrencilerin %56.6'sının karnesinde birinci dönem zayıfı bulunmamaktadır.

Öğrencilerin %38.9'u ve %28.7'si voleybol sporuyla iki ve üç yıldır ilgilenmektedirler. Bu spor dalını öğrencilerin seçmelerinde en çok okul beden eğitimi öğretmenlerinin katkısı olmuştur. Bunun haricinde okul kulübünde %12.3 ve kamu kulübünde oynayan %13.4 oyuncunun spora başlamalarında ailelerinin destek oldukları bulunmuştur.

Voleybol sporuna çeşitli etkenlerle başlayan bu oyuncuların antrenörlerinin %66.6'sı beden eğitimi öğretmeni olup ikinci bir meslek olarak antrenörlük yapmaktadırlar.

18 kulüp antrenörünün %77.8'i daha önce voleybol oynamış, %22.2'side oynamamıştır.

Okul takımları çalıştıran beden eğitimi öğretmenlerinden, klasik liselerde bulunan %38.8'i ve meslek liselerinde görev yapan %80'ni yedi yıldan fazla süredir öğretmenlik yapmaktadırlar. Yedi yıldan fazla süredir öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenleri grubun %41.3'ünün oluşturmaktadır.

Okullarda öğretmen sayısı bakımından dağılım en çok klasik (%72.2) ve özel liselerde (%80) görülmektedir.

Okul voleybol takımlarıyla ilgilenen bu öğretmenlerden %68.9 daha önce voleybol oynamış olup bu dağılım klasik %61.1, meslek %100 ve özel liselerde %60 olarak görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinden %41.3'ünün antrenörlük bilgilerine, daha önce voleybol oynamalarının katkısı olduğu tesbit edilmiştir.

Öğrencilerin voleybol sporunda başarılı olmalarına beden eğitimi öğretmenlerinin haricinde aileleride destek olmaktadırlar. Öğrenci ailelerinin genel durumları ise şöyledir:

Ailelerin gelir durumlarının dağılımında okul türleri bakımından farklılıklar bulunmuştur. Devlet okullarında okuyan öğrencilerin ailelerinin gelirleri 150.000 ile 300.000 TL.sı arasında dağılım gösterirken özel okullardaki (%43.4) öğrencilerin ailelerinin gelirlerinin 450.000 TL.sı ve daha fazla bir rakam göstermektedir.

Ailelerin gelir düzeylerinin incelenmesinden sonra babaların öğrenim düzeyleri gelir durumlarına paralellik göstermektedir. Devlet liselerine devam eden öğrencilerin %41.2'sinin babası orta ve lise, %37.5' nin babası da üniversite veya yüksek okuldan mezun oldukları öğrenciler tarafından bildirilmiştir.

Özel okullara veya liselerde okuyan öğrencilerin %78.2 sinin babası üniversite veya yüksekokul mezunu oldukları tesbit edilmiştir.

Annelerin ise çoğunlukla orta ve lise dengi okul me-
zunu oldukları ifade edilmiştir.

Yukarıda gelir ve eğitim durumları verilen bu aileler
çocuklarının spor yapmalarını desteklemektedirler(%69.2).

Öğrencilerin okul voleybol takımları ve okul spor te-
sisleriyle ilgili bazı sonuçlar şu şekildedir: Okul takımı
olan öğrencilerden %84.9'u okul takımlarında oynamaktadırlar.
Bu devlet okullarının takımlarının %43.7 haftanın 3-4
günü 2'şer saat antrenman yapmaktadırlar. Özel okullarda
antrenmanlar 5-6 gün ve 2 saat olarak daha yoğun bir ant-
renman göslenmektedir.

Okulların %25'inde hem açık hem de kapalı daha bulun-
maktadır. Bunundışında %24.1 okulun ağırlık salonu bulunur-
ken %62 okul bu imkandan yoksun bulunmaktadır.

Okul spor tesisleri ve voleybol takımlarının haricin-
de kulüp takımları ve tesisleride araştırılmıştır. Kulüp
takımlarının antrenman günleri incelendiğinde okul kulüp-
lerinin %54.5'ü haftanın 3-4 günü, şirket (%50) kamu (%50.7)
ve banka (%62) kulüpleri hemen haftanın her günü antrenman
yapmaktadırlar. Bunun dışında kulüplerin %87.9'u kondüsyon
antrenmanları yapmaktadırlar.

Kulüpler yaz çalışmalarını çoğunlukla spor salonla-
rında yapmaktadırlar. Yaz çalışmalarını bir (44.4) ve iki
(%38.9) ayda tamamlamaktadırlar. Üç aylık bir program uy-
gulayan (%33.3) okul ve (%20) kamu kulüpleri bulunmaktadır.

Bu kulüp takımlarının %50.3'ü kendi tesislerinde ça-
lışmaktadırlar.

Kulüplerin gelir kaynakları araştırıldığında, gelirlerini çoğunlukla (%38.9) bağış ve (%16.7) kamu kurumlarından sağlanmaktadır.

Gelir durumlarına göre voleybol branşına para ayıran kulüplerin %78'i voleybol branşı ile ilgilenirken %27.3 okul ve %22.2 kamu kulüpleri çeşitli nedenlerden dolayı voleybol takımlarıyla ilgilenememektedirler.

Araştırmamız sonucunda öğrencilerin kişisel özellikleri, ailevi yapıları, okudukları okulların spor tesisleri, voleybol takımları başarıları ve beden eğitimi öğretmenleriyle ilgili nitelikler okul türleri bakımından bağımlı olarak bulunmuştur.

Kulüplerle ilgili sonuçlarda, spor tesisleri, voleybol takımlarının başarıları antrenman saat ve günleri, antrenörlerin nitelikleri, kulüplerin voleybol branşına olan ilgileri kulüp türleri bakımından bağımlı olarak saptanmıştır.

Kulüp araştırması içine giren; antrenörlerin voleybol eğitim durumları, kulüp voleybol takımlarının sezona hazırlanma süreleri ile bu hazırlıkları hangi tesislerde yaptıkları ve kulüplerin voleybol sporuyla ilgilenmeme nedenleri kulüp türleri bakımından bağımsız bulunmuştur.

EK-1

Okul Takımlarının 1986-1987 Okullararası Ankara
Voleybol Müsabakalarında aldıkları Dereceler

Dereceler Okullar	İlk Üç Dereceler (1-2-3)		Diğer Dereceler (4-5-6-7-8-9)		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klasik Lise	10	14.9	57	85.1	67	100.0
Meslek Lisesi	23	54.8	19	45.2	42	100.0
Özel Lise	23	100	-	-	23	100.0
Devlet Ortaokulu	10	47.6	11	52.4	21	100.0
Özel Ortaokul	-	-	14	100	14	100.0
TOPLAM	66	39.5	101	60.5	167	100.0

G: 21.2782^{xx}

Öğrencilerin okul takımlarında elde ettikleri dereceler okul türleri bakımından bağımlı bulunmuştur.

Araştırma Kapsamına Giren Kulüp Voleybol Takımlarının 1986-1987 Yılı Ankara İli Kulüplerarası Voleybol Müsübakalarında; Büyük, Genç ve Yıldızlar Kategorilerinde Aldıkları Dereceler:

a) Büyükler Kategorisinde Alınan Dereceler

Dereceler Kulüpler	İlk Üç Dereceye Giren Kulüpler		Diğer Derecelere Giren Kulüpler		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	24	32.9	49	67.1	73	100.0
Şirket Kulübü	10	37.0	17	63.0	27	100.0
Kamu Kulübü	58	100	-	-	58	100.0
Banka Kulübü	9	100	-	-	9	100.0
TOPLAM	101	60.5	66	39.5	167	100.0

G: 20.48267^{xx}

Oyuncuların kulüp takımlarının büyükler kategorilerindeki dağılımı kulüp türlerine göre bağımlı bulunmuştur.

c) Yıldızlar Kategorisi

Dereceler Kulüpler	İlk Üç Dereceye Giren Kulüpler		Diğer Derecelere Giren Kulüpler (4-5-6-7-8-9)		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	19	26.0	54	74.0	73	100.0
Şirket Kulübü	10	100	-	-	10	100.0
Kamu Kulübü	25	33.3	50	66.7	75	100.0
Banka Kulübü	-	-	7	100	7	100.0

G: 31.56104^{xx}

Oyuncuların yıldızlar kategorilerinde aldıkları dereceler kulüp türleri bakımından bağımlı bulunmuştur.

d) Gençler Kategorisi

Dereceler Kulüpler	İlk Üç Dereceye Giren Kulüpler		Diğer Dereceleri Paylaşan Kulüpler (4-5-6-7-8-9)		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okul Kulübü	14	19.2	59	30.8	73	100.0
Şirket Kulübü	10	100	-	-	10	100.0
Kamu Kulübü	28	37.3	47	62.7	75	100.0
Banka Kulübü	5	55.6	4	44.4	9	100.0

G: 87.48804^{xx}

Bu dağılımda kulüp türlerine bağımlı çıkmıştır.

Okul Çağı Çocukları İçin Normal Ağırlık ve Boy Ölçüleri

E r k e k		K ı z		
Boy-Cm (Çıplak ayak)	Ağırlık-Kg. (İç çamaşırı ile)	Yaş (Yıl)	Ağırlık-Kg. (İç çamaşırı ile)	Boy-cm. (Çıplak ayak)
% 110-90	% 120-80		% 120-80	% 110-90
125-103	24.6-16.4	6	24.6-16.4	123-101
131-107	27.0-18.0	7	27.1-18.1	130-106
136-112	29.6-19.8	8	29.3-19.8	135-111
142-116	32.6-21.8	9	32.8-21.8	141-115
147-121	35.9-23.9	10	36.0-24.0	146-120
152-124	39.5-26.3	11	39.6-26.4	152-124
158-130	43.4-29.0	12	43.6-29.0	161-131
164-134	46.2-30.8	13	47.4-31.6	166-136
169-139	51.6-34.4	14	54.6-36.4	171-140
175-143	55.8-37.2	15	58.2-38.8	174-142
180-148	66.6-44.4	16	64.3-43.2	176-144
186-152	74.4-49.6	17	67.2-44.8	178-146
189-155	78.0-52.0	18	67.2-44.8	179-147

Kaynak: Baysal Ayşe. Beslenme IV Baskı Hacettepe Üniversitesi yayınları A/13 Çağ Matbaası. Sayfa 399.

EK- III

ANKET FORMU

AÇIKLAMA: 12-18 Yaş Grubu Öğrenci Voleybolcuların Başarılarını Etkileyen Bazı Faktörler Üzerinde Bir Araştırma. Bu konuda hazırlamış olduğum ankete vereceğiniz doğru ve samimi cevaplar, geçerli ve objektif veriler elde edilmesini sağlayacaktır.

Sorular çoktan seçmeli olarak hazırlanmıştır. Soruları cevaplamadan önce ilgili açıklamaları, uyarıları dikkatle okuyunuz.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Nilgün İŞİLAR

BÖLÜM I

Sporcu Öğrencinin Bilgi Formu

KONU: 12-18 Yaş Grubu Öğrenci Voleybolcuların Başarılarını Etkileyen Bazı Faktörler Üzerinde Bir Araştırma.

A- ÖĞRENCİNİN KENDİSİ VE AİLESİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

1. Okuduğunuz Okulun Adı:
2. Yaşınız Boyunuz Kilonuz.....
3. Cinsiyetiniz: a) Erkek b) Kız
4. Karnenizde 1. Dönem Zayıfınız Var mı? a) Var b) Yok
5. Ailenizin aylık toplam gelirini ne kadardır?TL.
6. Babanız hakkında aşağıdaki durumlardan size uygun olanları işaretleyiniz.
- Babanızın Öğrenim Durumu:
a) Okur yazar değil b) ilkokul mezunu
c) Orta ve lise dengi okul mezunu d) Yüksekokul veya Üniv.
7. Annenizin hakkında aşağıdaki durumlardan size uygun olanları işaretleyiniz.
- Annenizin öğrenim durumu:
a) Okur yazar değil b) ilkokul mezunu
c) Orta ve Lise dengi okul mezunu c) Yüksekokul ve Üniv.
8. Spor yapmanızda ailenizin desteği oldumu?
a) Evet b) Hayır c) Karışmadı

b- ÖĞRENCİNİN OKULU İLE İLGİLİ BİLGİLER

1. Okulumuzda erkek-kız voleybol takımları varmı?
a) Yalnız Erkek Takımı
b) Yalnız Kız Takımı c) Erkek ve Kız Takımı

2. Okul voleybol takımında oynuyormusunuz?
a) Takımda Oynuyorum b) Takımda Oynamıyorum.
3. Okulunuzda voleybol branşı için ne tür tesisler var?
a) Kapalı spor salonu b) Açık spor sahası
c) Açık ve kapalı tesis
4. Okul voleybol takımınız haftada kaç gün ve kaç saat antrenman yapıyor?
..... gün vesaat
5. Okulunuzda kaç beden eğitimi öğretmeni var?
a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 den fazla

C- ÖĞRENCİNİN SPOR YAŞANTISI İLE İLGİLİ BİLGİLER

1. Hangi spor kulübünde spor yapıyorsunuz:.....
2. Voleybol sporuyla kaç yıldır ilgileniyorsunuz?
a) Yeni başladım b) 1 yıl c) 2 yıl d) 3 yıl e) 4 yıldan fazla
3. Kulüpte hangi kategoride oynuyorsunuz?
a) A takım b) genç takım c) Yıldız takım
4. Voleybol sporunu seçmenizde aşağıdakilerinden kimlerin katkısı oldu.
a) Ailemin b) Beden eğitimi öğretmenimin
c) Arkadaşlarımla d) Kendi isteğimle
- 5) Voleybol antrenmanlarınızı hangi spor tesislerinde yapıyorsunuz?
a) Kulübün kendi tesislerinde b) Kulübün kiraladığı tesislerde
c) Antrenman yapmadan maça çıkıyoruz.

6. Maç döneminde haftada kaç gün ve saat antrenman yapıyorsunuz?

.....gün ve saat

7. Kondisyon antrenmanları yapıyor musunuz?

a) Kondüsyon Antrenmanı Yapılıyor.

b) Kondüsyon Antrenmanı yapılmıyor.

BÖLÜM II

Spor Kulübü Antrenörlerinin Bilgi Formu

KONU: 12-18 Yaş Grubu Öğrenci Voleybolcuların Başarılarını
Etkileyen Bazı Faktörler Üzerinde Bir Araştırma

ANKARA'DAKİ VOLEYBOL KULÜPLERİ HAKKINDA BİLGİLER

1. Mesleğiniz.....
2. Kulüpte kaç yıldır voleybol antrenörlüğü yapıyorsunuz?
a) 1 yıldan az b) 2 c) 3 d) 4 den fazla
3. Daha önce voleybol oynadınız mı?
a) Evet b) Hayır
4. Voleybol antrenörlüğünü nasıl öğrendiniz?
a) Antrenörlük kursuna katıldım
b) Voleybol oynadığım dönemlerdeki bilgim
5. Halen çalışmakta oludağunuz spor kulübünün adı:
....., kuruluş senesi
6. Spor kulübünüz maddi desteği nereden sağlıyor?
a) Kamu kuruluşlarından b) Özel Kuruluşlardan
c) Bağışlar d) Döner sermaye e) Vakıf
7. Kulüp voleybol takımınızın yaz çalışmaları nerede
Yapılıyor?
a) Spor salonunda b) Açık sahada c) Kondüsyon salonunda
8. Kulüp voleybol takımlarınızı sezona ne kadar sürede
hazırlıyorsunuz?
a) 3 ay b) 2 ay c) 1 ay d) Diğer (belirtiniz).....

BÖLÜM III

Okul Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Bilgi Formu

KONU: 12-18 Yaş Grubu Voleybolcuların Başarılarını Etkileyen
Bazı Faktörler Üzerine Bir Araştırma

VOLEYBOL KULÜPLERİNDE OYNAYAN ÖĞRENCİLERİN OKUL TESİSLERİNİN
DURUMU İLE İLGİLİ BİLGİLER

1. Hangi okulda öğretmenlik yapıyorsunuz?
2. Öğretmenlik Yaptığınız Okul:
 - a) Klasik Lise
 - b) Meslek Lisesi
 - c) Özel Okul
 - d) Orta Okul
3. Kaç Yıllık beden eğitimi öğretmenisiniz.....
Okulda kaç beden eğitimi öğretmeni var?
 - a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4 den fazla
4. Daha önce voleybol oynadınız mı?
 - a) Evet
 - b) Hayır
5. Voleybol antrenörlük bilginizi neden ve nasıl öğrendiniz?
 - a) Antrenörlük kursuna katıldım
 - b) Voleybol oynadığım dönemlerdeki bilgim
 - c) Her ikisi birden

KAYNAKLAR

1. Erkal, E. Mustafa, Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul; 1981, s. 119.
2. D.İ.E. Yayınları. Orta dereceli Okullar, Okul İçi Spor Faaliyetleri, 1982-1983, Öğretim Yılı Ankara, 1986.
3. Özbaydan, Sabri, İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi Altın Kitaplar Yayınevi, 1983, s. 99.
4. Demirci, Nuri. Sporda Yönetim, Teşkilatlanma ve Organizasyonlar, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, No: 35, Ankara, 1986, s. 21, 76.
5. Başer, Ergun. Uygulamalı Spor Psikolojisi, s. 81, 83.
6. Singer, Robert. Coaching Athletics and Psychology, s. 351-360, 153, 3-12 220-223 94-119.
7. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü. Araştırma Planlama ve Koordinasyon Daire Başkanlığı, Ankara, 1986, Yayın No: 4, s. 83.
8. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Özel İhtisas Komisyon Raporları.
9. Bengü, Mehmet. Adam Voleybol, s. 9.12.
10. Rolf, Heggen. Voleyball Mein Freizeit Sport, s.

11. Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları. 1982-1983, Orta Dereceli Okullar, Okul İçi Spor Faaliyetleri, s. 2-8.
12. 1984 Gıda Tüketimi ve Beslenme Araştırması. Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, UNICEF, Ankara, 1987.

